

ШУМАРСКИ ЛИСТ

(REVUE FORESTIÈRE)

САДРЖАЈ (SOMMAIRE):

Dr. Gj. Nenadić: Dioba zemljišnih zajednica (Pour le partage des biens communaux) — P. Bambulović: Sušenje četinjačkih šuma u Bosni (Sur le dessèchement des forêts de conifères en Bosnie) — Lj. V. Maletić: Premer šumskih sastojina pomoću slobodno izabranih predstavnika (Le cubage des peuplements au moyen des tiges modèles choisis librement) — Jugosl. tržište drveta (Marché au bois Yougoslave) — Izvještaji (Rapports) — Literatura (La littérature) — Imenovanje (Nomination) — Umrli (Décès) — Iz Udruženja (Affaires de l'Union) — Ispravak (Une correction) — Oglasi (Annonces).

ШУМАРСКИ ЛИСТ

ИЗДАЈЕ ЈУГОСЛОВЕНСКО ШУМАРСКО УДРУЖЕЊЕ

Уређује редакциони одбор

Главни и одговорни уредник: Професор Др. Антун Леваковић
Уредништво и Управа, Загреб, Вукотиновићева 2. — Телефон 64-73

ШУМАРСКИ ЛИСТ

излази сваког првог у мјесецу на 2—4 штампана арка

Чланови РЕДОВНИ Ј. Ш. У. добијају га бесплатно након подмирења чланског годишњег доприноса од 100 Дин.

Чланови ПОМАГАЧИ а) категорије плаћају годишње 50 Дин.

б)

100 Дин.

Чланови УТЕМЕЉАЧИ И ДОБРОТВОРИ добијају га након једнократног доприноса од 2000 односно 3000 Дин.

Претплата за нечланове износи годишње 100 Дин.

ЧЛАНАРИНА И ПРЕТПЛАТА ШАЉУ СЕ на чек Ј. Ш. У. 34.293 или на адресу Југословенског Шумарског Удружења: Загреб, Вукотиновићева улица 2.

УРЕДНИШТВО И УПРАВА налазе се у Шумарском дому Загреб, Вукотиновићева улица 2. Телефон 33-39.

ЗА ОГЛАСЕ ПЛАЋА СЕ:

ЗА СТАЛНЕ огласе (инсерате) као и за дражбене огласе:

$\frac{1}{4}$ страна 500 (петстотина) Дин — $\frac{1}{4}$ стране 175 (стоседамдесетпет) Дин.

$\frac{1}{2}$ стране 300 (тристотине) Дин — $\frac{1}{2}$ стране 90 (деведесет) Дин.

Код трократног оглашавања даје се 15%, код шесткратног 30%, код дванаесткратног 50% попушта.

Сакупљачи огласа добијају награду.

УПРАВА

88 88

ГОСПОДИ САРАДНИЦИМА

Да би се уређивање „Шумарског Листа“ могло провести што лакше и брже, управљамо ову молбу господи сарадницима.

ЧЛАНЦИ нека обрађују што савременије теме, у првом реду практична питања. Теоријски радови добро су нам дошли. Сваком оригиналном чланку нека се по могућности приложи кратак резиме у француском језику. За сваки превод треба прибавити дозволу аутора. — Добро су нам дошле ситне вијести о свим важнијим питањима и догађајима у вези са шумарством. — РУКОПИСИ нека су писани што читљивије. Писати треба само на чепарним страницама. С десне вјиде сваке странице треба оставити праван простор од три прста ширине. Реченице треба да су кратке и јасне. Избор дијалекта и писма препуштен је писцу. Рукописи се штампају оним дијалектом и писмом, којим су написани, у колико аутор нарочито не тражи промјену. — СЛИКЕ, у првом реду добри позитиви на глатком папиру, нека не буду улијепљене у текст, већ засебно. Ако се шаљу негативи, треба их запаковати у чврсте кутије. ЦРТЕЖИ нека буду изведени искључиво тушем на бијелом писаћем папиру. Мјерило на картама треба означити само оловком. — ХОНОРАРИ за оригиналне чланке 40 Дин, а за превод 20 Дин по штампаној страници. — СЕПАРАТНИ ОТИСЦИ морају се засебно наручити. Трошак сноси писац. — ОГЛАСЕ, личне и друштвене вијести треба слати Управи, а не Уредништву.

УРЕДНИШТВО

REVUE FORESTIÈRE

POUR LES AFFAIRES FORESTIÈRES, DE L'INDUSTRIE ET DU
COMMERCE DES BOIS.

Rédigée par le Comité de Rédaction

Rédacteur en chef: Prof. dr. Ant. Levaković

Édition de l'Union Forestière Yougoslave 2, Rue Vukotinić Zagreb,
Yougoslavie. — Paraît chaque mois. Conditions de l'abonnement pour
l'étranger Din 120 par an. — Résumés en langue française.

Prof. dr. ĐURO NENADIĆ (ZAGREB):

DIOBA ZEMLJIŠNIH ZAJEDNICA

(POUR LE PARTAGE DES BIENS COMMUNAUX)

Zajednička imovina našega naroda, koja se sastoji u šumama i pašnjacima u Savskoj banovini, u prostranoj površini od 500.000 jutara, nije bila dobro gospodarena. Ona je najlošiji primjer zapuštenosti i zanemarenosti zajedničkog dobra, što se vidi u mnogim krajevima, gdje se te zajednice nalaze. U davnoj prošlosti nije bilo tako, jer je baš zadružni život u porodici bio osnovka narodnog gospodarskog života i napretka. To je bila opća značajka svih slavenskih naroda u doba njihovog primitivnog gospodarstva i niske prosvječenosti. S vremenom su ti odnosi u porodičnoj zadruzi postali slabiji, jer je mnogim članovima zadruge bilo teško podnositi vodstvo jednoga člana, pa su se tokom vremena sve jače ispoljavale želje pojedinaca za slobodom i samostalnim gospodarskim radom. I tako je postepeno stari kolektivni način života sve više nestajao, a njegovo je mjesto sve to više zauzimao savremeniji individualni način. To je prirodni proces, koji se ne da nikako zaustaviti, pa se s njim mora u narodno gospodarskom životu danas računati.

Sličan proces, koji se je odigrao u staroj porodičnoj zadruzi, odigrava se d a n a s u našim zemljišnim zajednicama. O postanku i gospodarskom životu zemljišnih zajednica bilo je kod nas mnogo pisano i raspravljano, pa ja u ovo pitanje ne bih zalazio, da nisam po jednoj svojoj dužnosti na to pozvan i kada baš ovaj proces diobe zemljišnih zajednica ne bi u najnovije doba postao vrlo važno pitanje gospodarskog života našeg naroda. Kao član zem. komasacionog povjerenstva za šumarska pitanja došao sam u položaj, da ovo čitavo stanje i previranje u nekim zem. zajednicama iz bližega promotrim, pa smatram za potrebno, da svoja opažanja o ovom vrlo važnom pitanju iznesem pred širu stručnu javnost.

Kako je poznato, zemljišnih zajednica ima u Hrvatskoj i Slavoniji uglavnom dvije vrste: u bivšoj Vojnoj krajini k r a j i š k e, a u bivšem Provincijalu u r b a r s k e zemljišne zajednice. Prve su zemljišne zajednice nastale prigodom razvojačenja Vojne krajine tako, da su pojedina sela dobila izvjesne površine u ime pašnjačke pripadnosti, a druge su nastale segregacijom vlastelinskih šuma i pašnjaka.

Korijen lošem gospodarenju u zemljišnim zajednicama valja tražiti u njihovom postanku, t. j. u s e g r e g a c i j i. Kako u Vojnoj krajini

tako je i u bivšem Provincijalu obavljen taj veliki posao u drugoj polovici 19. vijeka vrlo brzo, nesavješno i površno. U to doba nisu šume imale vrijednosti u očima naroda, pa je redovno naš narod primio ono, što mu je tuđinska vlast za otkup njegovih služnosti »milostivo« dala. Kod te je segregacije bio naš svijet prikraćen već gledom na veličinu servituta i dodijeljene površine, čemu svjedoče mnoge sudske parnice, koje još ni danas u nekim krajevima bivšeg Provincijala nisu dovršene. Ne samo gledom na veličinu površine šume, nego i gledom na njen oblik i smještaj u seoskom ataru, ta je segregacija potpuno nevaljala i po današnjem našem sudu provadana je posve nestručno i nesistematski. Dodijeljene su selima površine pašnjaka i šuma raskomadane i sa mnogo rukava, koji poput polipa prodiru u privatni poljoprivredni posjed, pa nije čudo, da se tu o kakvom njihovom gospodarstvu ne može ni govoriti. Protivno su od toga dobili vlastelin i država šume cjelice, dobro arondirane i udaljene od naselja. Posljedice su ovako loše segregiranih površina, koje je dobio bivši kmet i graničar a iz kojih su kasnije nastale zemljišne zajednice, bile: krađa, oštećivanja, kvarovi, uzurpacije i t. d., što se i danas u nekim krajevima sve više i više ponavlja.

K ovom pridolazi napretkom kulture još i mentalitet našega svijeta, koji se razvija u pravcu sve jačeg individualiziranja, za brižno čuvanje privatne svojine, a slabo ili nikakovo shvaćanje za vrijednost zajedničke imovine. To sve — potencirano još umnažanjem pučanstva — dovelo je do mnogih zahvata pojedinaca u zajedničku imovinu.

U području bivše Vojne krajine nastojali su pojedinci, da se što više koriste zajedničkom šumom, te su ne samo sjekli drvo, nego i krčili i pretvarali šumsko tlo u poljoprivredno, ne plaćajući za to nikakovu odštetu — pa ni porez, koji je namirivala sama zemljišna zajednica. I stranci doseljenici, lutajući od sela do sela, došli su na ta općinska zemljišta, podigli svoje kućice i krčili općinsku šumu sve više i više. Oni su bili velika smetnja za uređivanje poljskog redarstva, jer su pravili štete bilo krađom plodina ili pak napasivanjem stoke. Kao primjer otimačine općinske imovine spominjem, da se u nedavnoj prošlosti na posjedu zemljišne zajednice Velika i Mala Trnovitica (srez garešnički) naselilo preko stotinu stranaca, među kojima je bilo dosta lica, koja su se isključivo bavila nečasnim poslovima i bila na strah i trepet svoje okoline. Ti su naseljenici bili u ataru općine ono, što je trn u zdravoj nozi.

I stranci i domaći, udruženi u zajedničkom poslu otimačine, uništavali su zajedničko dobro sela. Pojedinci su na račun šume zemljišnih zajednica ljenčarili i pijančevali. Taj su lagodni život provodili tako, da su seoskim trgovcima i birtašima davali drvo u zamjenu za životne namirnice, kojih vrijednost nije iznosila ni deseti dio vrijednosti zamijenjenog drva. Zbog toga je i razumljivo, da ta lica danas nerado gledaju diobu zemljišnih zajednica.

Ne samo sjećom drva, nego i pašom stoke uništavane su šume zemljišnih zajednica. Kao tipičan primjer za to spominjem slučaj u jednoj zemljišnoj zajednici grubišnopoljskog sreza, gdje je jedan ovlaštenik dao nedavno jako progaliti dobro sklopljenu zajedničku šumu samo zato, da njegovih 200 ovaca imaju dobru pašu.

Iz te su se otimačine općinske imovine rađali mnogi sporovi pred vlastima i sudovima, a posljedica je toga bila osveta naprednijim i is-

pravnijim ovlaštenicima na njihove pritužbe vlastima protiv rasipavanja i sječe šuma.

U to se stanje uplela i politika, bez koje se prije nije moglo ništa učiniti, pa su njeni nesavjesni seoski korteži stvarali zabune i provocirali ispade pojedinaca tako, da je gotovo svako selo živilo u groznici, koja ga je tresla kao teškog bolesnika.

Uzroke nazadnog gospodarenja u šumama zemljišnih zajednica možemo pripisati i jednoj trećoj strani, a to je s l a b a s t r u č n a u p r a v a. Zaista je bila slaba stručna uprava u seoskim šumama, naročito do god. 1894., kada su stvorena poznata dva zakona i to zakon o gospodarenju u šumama, koje stoje pod osobitim javnim nadzorom, i zakon o uređenju stručne uprave kod političkih oblasti u Hrvatskoj i Slavoniji. Do tog su vremena bile šume zemljišnih zajednica prepuštene na milost i nemilost općinskih organa i samih ovlaštenika. Iz tog je haosa bilo teško uvesti brzo red, koji se po prirodi stvari u šumama teško uspostavlja, kad je već jednom poremećen. Novi šumarski referenti kod političkih oblasti kao novajlije nisu nikako mogli zavesti potpun red u šumama ove vrste nakon tako dezolatnog stanja i na tolikim rasijanim površinama. A to ne zbog toga, jer nije bilo nikakvih gospodarstvenih osnova niti uređajnih elaborata. Naputak za sastav gospodarstvenih osnova izišao je tek god. 1903., dakle gotovo punih 10 godina iza nastupa spomenutih zakona. Ni taj naputak nije mogao mnogo pomoći, jer je većinu rada strukovnog personala apsorbirao posao administrativne prirode (obračunavanje šumskih šteta, statistički podaci i t. d.), a najposlije k tomu pridolazi i nedostatak specijalne taksatorske spreme za ovako važne poslove. Tu još valja spomenuti i slabo financijsko stanje zemljišnih zajednica, koje nisu mogle podnositi takove troškove, jer nije bilo mogućnosti unovčenja niti onih prihoda, koje bi šume zemljišnih zajednica mogle davati. Još je teže stanje bilo u pogledu čuvanja šuma. Lugarsko osoblje, većinom neuko i nepismeno, a k tome i slabo plaćeno, nije moglo — a možda ni htjelo — zaustavljati mnoge štete i nepravilike, koje je okolno pučanstvo nanosilo zajedničkoj šumi. To tim više, što granice zajednice prema privatnom posjedu nisu bile nikako obilježene, te se za njih znalo jedino po pričanjima susjeda ili starijih lugara.

Ovakova je slaba stručna uprava morala donijeti i teške posljedice, koje danas vidimo u tim šumama. Poznata je činjenica, da još niti danas od svih zemljišnih zajednica u Savskoj banovini nema ni 10% njih svoje gospodarstvene osnove. Osnove su zamjenjivali t. zv. godišnji drvo-sječni predlozi, sastavljeni veoma površno, a često zbog pomanjkanja putnih paušala izrađivani u kancelariji na osnovu izjava lugara. I u onome slučaju, kad je šumar izlazio u šumu na doznaku, a to je bilo na godinu najviše jedamput, pristajao je na sječu drva ne poznavajući objekta na mjestima, gdje se i prošle godine prema izjavi lugara uživao »etat«. Nije potrebno isticati, da je bilo u šumi daleko potrebnijih mjesta, gdje bi se morala provesti sječa iz šumsko-uzgojnih obzira. Lugar je bio dakle glavni struči organ u tim šumama, pa zaslužuje takovo gospodarenje punim pravom naslov »Lugarenwirtschaft«. To je veoma loš znak stručnog rada kod nas, pa nije čudo, da je takova »stručna uprava« počela gubiti ugled među ovlaštenicima, te su u takovim prilikama kako ovlaštenici tako i neovlaštenici počeli nasrtavati na zajedničke šume i uzurpirati zajedničko zemljište. Takovi su odnosi poremetili među ovla-

štenicima pravednu podjelu koristi od zajedničke imovine i doveli do jakih pokreta za individualnu diobu pašnjaka i šuma, dajući tako izražaja jednom kulturnom progresu intenzivnijeg iskorišćavanja poljoprivrednog zemljišta i boljeg čuvanja šuma.

Kolike je razmjere zauzelo to gibanje na pr. u Podravini, svjedoči najbolje nekoliko zanimivih slučajeva. Tako su još prije rata seljaci sami potajno razdijelili općinska zemljišta na vrlo primitivan način. Oni su prosto s konopom na uzlove odredili širinu parcele, koja je imala pripasti pojedinom ovlašteniku. Pri tom se nisu uopće osvrtni na duljine tih jednako širokih parcela, a posljedica je toga bila, da tako razdijeljene površine nisu odgovarale veličini ovlašteničkih prava, a još manje prilikama izvoznih puteva. Na taj su način došli pojedinci do uživanja većih površina, što je u očima drugih izazvalo zavist i rađalo novi pokret za definitivnu pravednu diobu po kvalifikovanim mjernicima.

Tom su opravdanom narodnom pokretu došle nadležne vlasti u susret (komasaciona povjerenstva ustrojena na osnovu zakona od 22. juna 1902.) i počele su da rade oko sređivanja tih zamršenih agrarnih odnosa u zemljišnim zajednicama. U provedbenom su postupku morali šumarski stručnjaci dati mišljenje o diobi zajedničke imovine. To je međutim mišljenje često bilo oprečno svrsi, za kojom se išlo, a bilo je obrazlagano redovito tim, da je dotična površina upisana u zemljarinskom katastru kao šuma, pa zbog toga mora ostati i u buduće kao šuma, nadalje da to traže klimatski obziri kraja, bojazan od većih šumskih šteta u šumama imovne općine i državnog erara, te najposlije i zbog pasivnosti susjedne imovne općine. Naravno, da su ovakovi razlozi u očima naroda bili upravo nerazumljivi, jer u mnogo slučajeva već davno nije bilo šume ondje, gdje ju je iskazivao katastar. Što se tiče drugog razloga, t. j. šumskih šteta, valja istaći, da su se one prije najviše čimle u šumama zemljišnih zajednica, jer su to bile šume svačije i ničije, dok u dobro čuvanim šumama imovne općine i državnog erara nije bilo, a niti danas nema toliko tih šteta. Još manje vrijedi prigovor u pogledu promjena klimatskih odnosa na gore, jer su te male raštrkane šikare suviše neznatan faktor i malen organizam, da bi uopće mogle uplivisati na klimatske promjene kraja. Kod prosuđivanja ovog pitanja ne dolazi nikako u obzir pasivitet susjedne imovne općine, jer u koliko taj pasivitet i postoji, to on vrijedi za čitav teritorij imovne općine, a ne za taj maleni kraj, gdje ona baš slučajno ima dosta prostranih mladih šuma. Te se međutim mlade šume ne mogu proređivati, jer proredni materijal ne mogu konzumirati stanovnici obližnjih sela, koji su u pretežnom dijelu i ovlaštenici zemljišnih zajednica i pravoužitioci imovne općine. Osim toga naglašavani pasivitet za imovnu općinu, koja ima preko 70.000 jutara šume, daje također žalosnu svjedočbu našeg stručnog rada u prošlosti. Zar se zbilja može dogoditi, da narodna institucija sa tako ogromnom šumskom površinom može postati pasivna u kraju dovoljno razvitih prometala?

Iz gornjega izlazi, da se pitanje diobe šuma zemljišnih zajednica u Vojnoj krajini ne može tretirati sa čisto stručnog šumarskog gledišta, te da i nadalje odnosne površine ostanu pod šumom bez obzira na njihovu lošu kvalitetu i sposobnost tla za poljoprivredne svrhe, nego se to pitanje ima prosuđivati sa gledišta nacionalno-ekonomskih odnosa, koji ne bi smjeli biti ometani takovim stručnim mišljenjima pojedinaca. To je tim manje opravdano, što šumari moraju biti u prvom redu nacionalni eko-

nomi, a u drugom redu šumari. Ovo je pozivanje pojedinaca na neko dogmatsko »stručno mišljenje« prouzrokovalo dosada mnogo zla u našim šumama. Mnogim dozvolama sječe stabala iznad 30 cm promjera u privatnim šumama, kao i sijanjem borovog sjemena i sadnjom smreke na sječinama hrastovih šuma u Slavoniji — izvedeno po trgovcima, a na osnovu »stručnog mišljenja« pojedinaca stubokom je bio narušen ugled našeg čitavog staleža i time nanesena golema šteta našoj narodnoj imovini.

Ti su šumarski stručnjaci dajući takovo mišljenje protiv diobe — a za daljnji opstanak šikara — zaboravili, da su te zajedničke šume zbog svoje malene vrijednosti bile slične okviru bez slike odnosno površinama, za koje se ne zna, gdje počinju, a gdje prestaju. Oni nisu shvatili važnost toga pitanja, koje zgodno karakterišu riječi poznatog nacionalnog ekonomista Adolfa Wagnera. Ovaj je naime rekao, da se vlasništvo zemljišta mora staviti na takove pravne temelje, da svaka zloupotreba njegova bude isključena i da njegova valjana upotreba bude od što veće koristi. U ekonomiji je jednako kao i u prirodi; sve što se ne može prilagoditi životu, mora propasti.

Zbog svega izloženog mora naša šumarska politika i opći interesi poljoprivrede ići uporednim putevima. Te dvije važne grane narodne privrede moraju da dobiju jak temelj za napredak u regulisanju i harmoniji svojih obostranih odnosa. Mi šumari moramo jednom doći do osvjedočenja, da će najveću zapreku napretku šumskog gospodarstva — šumsku pašu — ukloniti u prvom redu agronomi, jer su oni zvani, da traže njezinu zamjenu u stajskom timarenju stoke, dok ćemo mi u tom pogledu mnogo manje uspjeti sa svojim policačnim mjerama. Od naše se stručne šumarske strane mora ići za tim, da se granice šuma učvrste na zemljištima, kamo šuma spada, te da ove granice ne može svatko po volji micati niti šume uzurpirati. Vjerujem, da će ove dvije akcije, koje nastaju diobom šuma i pašnjaka zemljišnih zajednica, t. j. šumska i poljoprivredna produkcija, uroditi obilnim plodovima i to više svjesnim radom našeg seljaka, nego svim našim uredbama. Za to već ima i živih dokaza. Tako na pr. nekadanje šikare imaju danas, nakon provedene diobe nekih zemljišnih zajednica, izgled dobro čuvanih i dobro obraslih sastojina, koje su se s vremenom razvile u lijepe gajeve, što one nikada ne bi bile kao zajednička imovina. One su vidljiv kulturni napredak dotičnog sela, koji svjedoči, da blagostanje, sloboda i pravda nastaju onako, kako nastaje i kultura. Tu se vide začeci materijalne i moralne kulture, koje u narodu treba podjednako razvijati.

U prosuđivanju diobe zemljišnih zajednica ne smijemo mi šumari pustiti s vida, da ekonomski život ima u svako doba svoje zakone i puteve. U tom životu ima vazda izvjesnih struja, koje sebi prokrčuju put bez ikakvih obzira, te se ne mogu zaustaviti nikakvim zastarjelim razlozima. Zdrava šumarska politika ne smije nikad smetnuti s uma činjenicu, da je ekonomski život naroda neke zemlje život u sadašnjici, te da je on u suprotnosti s naziranjima iz prošlosti, a naročito je u protivnosti s naziranjem pojedinca stručnjaka, koji drži, da je šuma tu samo radi nje same. U svom stručnom radu ne smijemo izgubiti iz vida riječi spomenutog njemačkog nacionalnog ekonomista, koji je rekao: »Privreda je organizam, koji živi, agira i reagira, razvija se i pro-

pada, te nosi oznake određene tradicijom, stupnjem civilizatornog i kulturnog razvitka one sredine, u kojoj se nalazi. Sve mjere, koje idu za tim, da se intenzivira privredni organizam, samo onda dovode do rezultata, ako su stvorene i prilagođene tome individualnom duhu.« Taj individualni duh je jednodušna želja naroda za diobu zajedničkih pašnjaka i šikara.

Prilike u bivšem Provincijalu nešto su drugačije. Tu je korijen zemljišnih zajednica dublji nego u bivšoj Vojnoj krajini, a osim toga su i šume zemljišnih zajednica u Provincijalu bolje čuvane nego u Vojnoj krajini. No tu su prikrate po segregaciji — pošto se radilo o stranoj vlasteli — daleko teže nego one u Vojnoj krajini. Zbog tih se nepravda sprema u našoj državi novi zakon, kojim bi se one imale ispraviti.

Hrastove su šume mnogih tih zemljišnih zajednica bile prije rata u najvećem dijelu nedirnute, jer je nadzorna vlast vodila strogo računa o njihovom pravilnom unovčivanju. Tek su iza rata — zbog poratnog mentaliteta pojedinaca, koji su svoju stručnost počeli osnivati na »stručnim mišljenjima« u korist trgovačke spekulacije — doživile te šume drugu sudbinu.

Položaj šumarskog referenta kod upravnih vlasti ne smije biti samo stručne prirode. Njegov uspješan rad prelazi okvir stručnosti. On treba da bude u neku ruku i odgojitelj narodnih masa, jer je s njima dnevno u najtješnjem kontaktu ili bi barem trebao da bude. Stoga i on nosi velik dio moralne odgovornosti pred sudom stručne javnosti za zaključke odbora zemljišnih zajednica, koji su stvoreni ne po volji većine ovlaštenika, nego nadvikivanjem pojedinih kupljenih ovlaštenika i kortešacijom trgovačkih škribana, što je često poznato i van granica dotičnog sela.

Kako je naprijed izloženo, u području Vojne krajine tražila je diobu zemljišnih zajednica potreba naroda za poljoprivrednim zemljištem, jer tu nije bilo vlastelinskih posjeda, od kojih bi putem agrarne reforme pojedinci dobili potrebno zemljište. Naprotiv u Provincijalu — pored isto takove potrebe za zemljištem — poticaj za individualnu diobu šuma ima i čisto spekulativni trgovački karakter. Taj je poticaj dala velika vrijednost zajedničkih i prilično dobro ušćuvanih hrastovih šuma za razne trgovačke svrhe, a naročito za izradbu hrastovih pragova, kojih izvoz iz godine u godinu raste, unatoč upozorenja Jug. šumarskog udruženja, da je ogromna proizvodnja hrastovih pragova za naše šumsko gospodarstvo štetna i za naš željeznički saobraćaj od teških posljedica (rezolucija glavne skupštine J. Š. U. u decembru 1928. god.).* Ta je dioba šuma zemljišnih zajednica bila samo sredstvo za postignuće glavnog cilja, t. j. sječe hrastovih stabala na diobnim površinama bez licitacije i uz unaprijed plaćenu kupovninu. Pa i to je provadano na osnovu »stručnih mišljenja« nekih šumara! Što da se kaže za stručnost tih šumara, koji su zaboravili osnovnu razliku u vrijednosti između hrasta i ostalih vrsta drveća. Dok se u šumi smreke, jele i bukve može imati jedno mjerilo za prosuđivanje vrijednosti pojedinog stabla, dotle u hrastovim šumama, zrelim za sječu, svako stablo predstavlja drugu vrijednost. Šta više, jedno se hrastovo stablo može po svojim sortimentima razdijeliti na više dijelova, koji su međusobno vrlo različiti. Upravo s obzirom na

* Šumarski List 1929. br. 1.

tu raznolikost sortimenata hrastovog drveta tvrdim, da je jedino mogući način postignuća prave cijene hrastovim stablima javna licitacija. Iz tih se »poslova« rađaju sporovi pred sudovima, koji će imati teških posljedica. Gledom na te posljedice možemo reći, da su dotični »stručnjaci« ljudi bez osjećaja odgovornosti, koji ni ne slute, kakove sve posljedice proizvode njihova djela (»stručna mišljenja«). Oni su izgubili riznicu dragocjenih vrijednota, koje sačinjavaju sadržinu života jednog civilizovanog i kulturnog čovjeka.

Kod ovog pitanja moram spomenuti i t. zv. t r a m p e, pod kojima se razumijeva zamjena starih hrastovih stabala u zemljišnim zajednicama za vlastelinske mlade šume ili gola zemljišta. U novije se doba taj posao provodi u velikom opsegu i mnogi se na taj način obogaćuju. Tom se trampom na brzu ruku izvode promjene u vlasništvu zemlje i šuma na velikim površinama i u vrijednosti na desetke milijuna dinara. Za žaliti je, da se o tim poslovima nije u javnosti dosada čula ni jedna riječ, ma da svaki slučaj za sebe zaslužuje, da se naročito prikaže pred stručnom javnosti.

Jedan takav slučaj zaslužuje, da ga naročito spomenemo. Neka je zemljišna zajednica (nedaleko Zagreba) dala svoje stare hrastove — naravno bez licitacije — jednoj velikoj drvarskoj firmi u zamjenu za 25 jutara vlastelinskih livada, koje su međutim već davno prije predane bile putem agrarne reforme jednom trećem selu, a koje nije ni znalo, da mu se time oduzima posjed livada, što ga ono uživa već preko 10 godina. To je selo razbacanih kućica po jednom obronku Zagrebačke Gore i nema livada, a njegovi seljani kupuju travu za košnju u nizini Posavine. Mimogred ističem, da je posao oko stvarne procjene spomenutih hrastovih stabala dvaput plaćen — jednom po samoj zemljišnoj zajednici, a drugiput po dotičnoj drvarskoj firmi.

Prema gore izloženom, individualna dioba šuma zemljišnih zajednica u bivšem Provincijalu nije svagdje korisna ni potrebna. Ona je potrebna u onim krajevima, u kojima je šuma izgubila svoje uslove za valjan rast (male površine, male drvne zalijehe na većim površinama, nastale uslijed prevelikih sječa i t. d.), a potrebna je i ondje, gdje nema drugih šuma u blizini, jer pojedinci svoje vlastite šume bolje čuvaju i svoje potrebe lakše pokrivaju u njima nego u zajedničkoj šumi. Najbolje to opravdavaju rezultati nekih već provedenih dioba zemljišnih zajednica, gdje sam vidio, da su šume nadijeljenika u njihovom vlasništvu dobro čuvane, te da se lijepo razvijaju i da obećavaju veliku vrijednost svojim vlasnicima, koje vrijednosti ne bi nikad pružale u zajedničkom gospodarenju.

S radošću moram konstatovati činjenicu, koju sam vidio u Podravini, gdje seljaci svojim šumama iz dana u dan poklanjaju sve veću pažnju i brigu. Oni kod diobe lošije zemljište, obraštено šumom, pretpostavljaju zemljištu, koje je ravno i za poljoprivredu odlično sposobno. Posjedovanje šume znak je njegovog uglednijeg položaja u selu. Nije tome razlog neka sentimentalna ljubav spram šume kao prirodne pojave, nego je tome razlog ljuta nužda za drvom kao i mogućnost, da se iz šume trajno dobiva drvo, koje je potrebno za materijalni opstanak i kulturni napredak seljaka. Taj vidni napredak našega sela potvrđuju riječi jednog nacionalnog ekonomista, da je seljački stalež osnovni stup na-

pretka, obrane, vjere, pouzdanja i produktivnog rada.

Poznavajući dobro rad komasacionog povjerenstva u Bjelovaru, na čelu kojeg stoji agrarni savjetnik g. Stjepan Mrkša, ističem, da je dosada njegovim nastojanjem u onom kraju podijeljena ukupna površina od 70.000 jutara seoskih pašnjaka, šikara i šuma. Velik je to i zamašan posao, koji rađa neočekivanim plodovima u tim krajevima. U ruke je pojedinca ovlaštenika došlo poprečno 2—5 jutara tla, od koga su veći dio ovlaštenici iskrčili (šikare i golet), a manji dio ostavili kao šumu.

Kao vidan uspjeh te diobe spominjem intenzivni ondješnji napredak u stočarstvu i poljoprivredi, jer je baš tom diobom nestalo prostranih seoskih pašnjaka, na kojima su dotle plandovala sve vrste stoke. Time je bilo omogućeno često širenje stočne zaraze, što je sad u znatnoj mjeri spriječeno stajskim timarenjem. Uzgajanje rasplodne stoke za prodaju, obrađivanje zemlje modernim strojevima, sijanje krmnog bilja i t. d. živi su dokazi napretka ondješnjih sela, koji u velikom dijelu ima svoj početak baš u diobi zajedničkih pašnjaka i šuma. Od osobitog je interesa spomenuti i to, da su takovom diobom zemljišnih zajednica došli do vlasništva zemlje i stranci, koji su se pred nekoliko decenija ondje naselili, a koji su kupom zemlje i kuće od starosjedilaca automatski dobili i ovlašteničko pravo u zemljišnim zajednicama. Mnogi od tih stranaca prodaju sada dobiveni dio od zemljišnih zajednica doseljenicima iz naših drugih krajeva, čime se na taj način ispravljaju grijesi prijašnjih generacija.

Uslijed diobe zemljišnih zajednica znatno je uopće porastao promet sa zemljištem, a naročito u Podravini, koja se ubraja među naše najnapučenije krajeve. Kao dokaz za to služe veoma visoke cijene, koje polučuje na licitacijama Đurdevačka imovna općina. Tako ona dobiva u blizini Velikog Grdevca za neiskrčeno šumsko zemljište 12.000 Din po jutru, a na nedavno održanoj licitaciji svog zemljišta u blizini stanice Česma na pruži Bjelovar—Garešnica polučila je cijenu od čak 54.444 Din po jutru. Te visoke cijene zaista najbolje opravdavaju potrebu našeg naroda za poljoprivrednim zemljištem.

Kod toga valja spomenuti, da su prigodom diobe uzurpacije zemljišta dodijeljene pojedincima uz njihova privatna zemljišta, da su strancima doseljenicima poklonjena uzurpirana zemljišta u cijelosti ili u jednom dijelu, da je učiteljima također dano zemljište, koje oni uzorno obrađuju, te najposlije da su seoski putevi stavljeni u uredno stanje, dok je selu ostala izvjesna površina zemljišta za zajedničke potrebe.

Sve gore istaknute razloge za diobu pašnjaka i šuma zemljišnih zajednica jedne i druge vrste (krajiških i urbarskih) mogu da i ukratko preciziram ovako:

1.) Diobom će nestati svih grešaka, koje su sobom donijeli površni segregacionalni postupci. Granice tako podijeljenih šuma biti će točno fiksirane, jer će one predstavljati i granicu privatne svojine seljaka, koju on čuva svojim životom.

2.) Dioba će najbolje odgovarati i težnji našega seljaka za privatnom svojinom, koja je temelj njegove ljubavi prema otadžbini i kralju, a tim i najjača obrana protiv širenja razornih ideja komunizma, koje su našem seljaku posjedniku mrske i vrlo daleko. On će tu iz poznate svoje ljubavi prema zemlji razviti svu svoju snagu, koju samo ljubav prema rođenoj

grudi može da daje, pa će tako postepeno podizati svoje gospodarstvo do maksimuma produkcije. Za privatno je vlasništvo lijepo rekao jedan nacionalni ekonom ovo: »Privatno je vlasništvo pokretni faktor za proizvodnju. Bez njega nema privatnog interesa niti privatne inicijative, koji su pravi kulturni pokretači, a koji se nalaze na dnu prava vlasništva i koji čovjeka pokreću na privređivanje.«

3.) U šumskom će gospodarstvu nastati bolje prilike, jer će šume biti dobro čuvane i nesmetano se razvijati do najviše moguće vrijednosti, a uz to će se dizati i buditi ljubav spram šume uopće. To će zauzimati sve jače razmjere povratkom poremećenog autoriteta vlasti i vjere u zakon, te najposlije i evidentnih koristi, koje seljak bude svojim radom dobivao iz šume.

4.) Diobom će nastupiti mir u selima, nestat će mnogobrojnih parnicenja, zavisti, protekcionizma, političkih kortešacija i t. d. Pravo je rekao jedan sociološki pisac: »Samo po mirnoj pučini mirno se plovi, samo pod mirnim nebom daje se živjeti, dok unutar nije nevidljive oluje koče život u svim pravcima uništavajući moralne snage i vitalne sokove duhovnih energija.«

5.) Olakšat će se državna administracija, a šumarski referent kod političkih vlasti dobit će tim svoje pravo polje rada, na kom će moći razviti svu svoju stručnu sposobnost, za koju će dobiti daleko veće priznanje nego dosad, a izgubiti sramotni žig »šumara šikaraša«.

6.) Diobom zemljišnih zajednica provodi se dislokacija sela i kolonizacija naroda iz drugih krajeva. Pojedinci izilaze iz uskog dvorišta roditeljske kuće i podižu sebi ognjište na dobivenom dijelu stare zajednice. Kolonizacijom pak dolazi narod iz siromašnijih krajeva u plodnije, dižući čitava naselja na bivšim općinskim plandištima.

7.) Najposlije valja naglasiti i to, da će diobom zemljišnih zajednica dobiti zemljište veliku prometnu vrijednost, prestat će »mrtvi kapitali«, jer će tlo prelaziti iz ruke u ruku, a time će rasti i zemljišna renta, koja je odlučna značajka materijalnog blagostanja i kulturnog napretka jednog naroda.

Résumé. Se basant sur beaucoup d'expériences que les biens des communes rurales, pâturages ou forêts, sont chez nous le plus souvent négligés et en beaucoup de façons maltraités par les membres des communes, que par contre dans les communes, où ces biens avaient été partagés entre ses membres, les forêts devenues ainsi privées, sont protégées et administrées le mieux possible, l'auteur parle en faveur du partage principal des ces espèces de biens communaux, naturellement avec certaines exceptions, et énumère ses avantages pour le bien-être national.

PETAR BAMBULOVIĆ, šum. savjetnik, SARAJEVO:

SUŠENJE ČETINJAVIH ŠUMA U BOSNI

(SUR LE DESÉCHEMENT DES FORÊTS DE CONIFÈRES
EN BOSNIE)

U istočnoj Bosni, na teritoriji Drinske Banovine, a u područjima Šumskih uprava Srednje, Olovo, Kladanj, Hanpijesak, Vareš i Sjetlina, te u srezovima Rogatica, Čajniče i Foča, što sve spada u nadležnost Direkcije Šuma u Sarajevu, suše se naglo smrčeve šume (*Picea excelsa*) i to od početka godine 1929. Čiste smrčeve sastoje se već su pale kao žrtva, ali je epidemija sušenja prešla i na mješovite šume smrčike, jele i bukve.

Potkornjaci napali su spomenuta područja i haraju nemilice. Od potkornjaka najglavniji je štetočinac *Tomicus typographus* i *Pityogenes chalcographus*.

Dosad prostrane i nepregledne, krasne četinjave šume, osobito smrčeve, u istočnoj Bosni bijahu ponos i prirodno bogatstvo Bosne. One su davale sirovine za najveće šumske industrije, Krivaju d. d., Vardu d. d., te Dusepe Feltrineli, kao i za mnogobrojna domaća preduzeća sa srednjim malim pilanama. Sva ova preduzeća uposlivala su oko 20.000 radnika sviju vrsta, a ovi opet izdržavahu oko 100.000 članova svojih obitelji. Ova epidemija omesti će tu ravnotežu rada i zaposlenja, napraviti će veliku prazninu, a u pogledu prihoda od šumarstva napravila je već jedan veliki minus za nekoliko decenija unapred.

Potkornjaci su uništili do sada u svim navedenim područjima po masi oko 2.500.000 kubnih metara drveta, a po površini oko 50.000 ha i te će se štete moći vidjeti tek u godini 1931.

Do godine 1928. bilo je normalno stanje u pogledu potkornjaka i po njima načinjene štete. U jeseni 1928. djelovanje užasne vrućine preko ljeta pokaza svoje štetne posljedice. Odtad se već moglo vidjeti sušika više nego obično. Te jeseni pokazale se stabla i male grupe osobito na sunčanim i prisojnim mjestima kao sasvim novi sušici. A nezapamćena studen u zimi 1928/29. još je više oštetila stabla. Sve ove prilike omogućile širenje potkornjaka jačim tempom i većim zamahom, nego je to bilo, otkako postoji moderno šumarstvo u Bosni.

U istoriji šumarstva Evrope, sličan događaj zabilježen je u godinama 1857/1858. do 1862. u istočnoj Pruskoj. Ondje je tada nastradala površina od 70.000 ha smrčevih šuma. Odmah poslije te epidemije pojavila se slična katastrofa u Češkoj Šumavi u godinama 1871. do 1875. Ovo je zadnja katastrofa te vrste. U ovoj zadnjoj katastrofi moralo je biti posječeno 2.700.000 kubnih metara drveta. Dok se epidemija zaustavila, moralo se posjeći 350.000 komada lovnih stabala.

Svaki šumarski stručnjak, kad dozna za ovo stanje kod nas, zapitat će, pa kako je to moglo biti, da se takova šta desi kod nas tako reći najednom i neopaženo.

Odgovor je na to pitanje jednostavan. Lokalni šumarski stručnjaci nisu u početku zaraze i kroz cijelu godinu 1929. pod-

uzimali nikakvih mjera na terenu, da zapriječe širenje potkornjaka.

Svaki iskusan šumarski stručnjak zna iz biologije kukaca potkornjaka, da se oni množe i šire užasnom brzinom, zato što u jednoj godini imaju tri generacije i što jedna ženka u jednoj godini proizvede oko $\frac{1}{4}$ milijuna novih kukaca.

Prema tome, u slučaju pojave i jačeg razmnoženja kukaca, iskusni šum. stručnjaci bez odlaganja svu svoju djelatnost i rad posvećuju uništavanju kukaca i zaprečivanju širenja ove epidemije, a sve ostale poslove smatraju manje važnim. U konkretnom slučaju kod nas je bilo obrnuto. Propustila se učiniti dužnost u pravo vrijeme, a to je bila godina 1929. od početka. Rad na suzbijanju ove zaraze otpočeo je tek u aprilu 1930., kad je bilo već kasno i čim spriječiti ovu zarazu.

Svako eksperimentisanje i time odlaganje akcije rada na terenu, išlo je u korist širenja ove zaraze.

Opasnost i štetne posljedice djelovanja potkornjaka pravilno je uočio tek novo-postavljeni direktor sarajevske Direkcije g. Manojlović. Prigodom primanja službe na terenu u februaru i martu 1930. godine zaprepastio ga je izgled šuma napadnutih od kukaca. On je prvi, da bi zapriječio katastrofu, odmah organizovao i na terenu otpočeo rad na suzbijanju potkornjaka. Ali je ovaj korak došao već prilično kasno. Jer dok se tehnički moglo na terenu i provesti nešto s uspjehom, opet su kukci i u ovoj godini skoro svi, kako iz prve tako i iz druge generacije, utekli i otišli na posve zdrava stabla, kojih ima u izobilju i desno i lijevo.

Držim, da kulminacija još nije nastupila, da će biti tek do godine, a dotada da će širenje ići sve više i dalje. Svakako, što bude uspjeha, imade se upisati energičnom radu g. Manojlovića kao stručnjaka.

Na opasnost od potkornjaka upozorio sam Direkciju Šuma još 18. oktobra 1928. Broj je toga akta 45.838/2. Što se nije odmah preko zime i u proljeće godine 1929. općenito počelo s radom, da se zaraza zapriječi, odgovorni su oni organi iste Direkcije, koji su njome upravljali.

Pravičnost opet zahtijeva, da se konstatuje, je li bilo finansijske mogućnosti i potrebnih kredita, da se radi na tome poslu. Ako nije bilo, trebalo je od Ministarstva tražiti i g. Ministru stvar predložiti kao hitnu i neodložnu. Ja velim, da je bilo i osim ovoga mogućnosti. Poznato je, da se radi u vlastitim režijama u Bosni po Šumskim Upravama. Kad je nastala epidemija, onda je najjednostavnije bilo, sav režijski rad i poslovanje odrediti na sušike i napadnuta stabla četinjača. Tako bi se ogulila stabla, kukci uništili, a drvo prodalo. Ali šta se radilo? Radi slaba rentabilnosta nije se postupalo tako, nego se ostavljalo slobodno polje kukcima, da oni rade. I ovdje se pokazalo i dokazalo, da nadležni znadu štediti na hiljadama, a trošiti milionima (kao u ovoj godini).

Do ove velike epidemije bio je uzus, sušike uklanjati hitnim prodajama i raspisima licitacija. Tako bi se stabla hitno izradila i uklonila iz šume. Ovaj način gazdovanja, ako se stručnjački i hitno provodio, davao je povoljne rezultate, ali ako nije, ako je i ovdje bilo štednije, te se pustilo da prolazi dragocjeno vrijeme (jer kukci ne čekaju eksperimenata, nego izlijeću, shodno propisima svoga života), onda je svaki izgubljeni dan donosio ogromne štete, jer je pogodio širenju kukaca.

Ja ću, da dokažem brzinu, s kojom se postupalo, navesti samo jedan primjer. Direkcija rudarskih preduzeća po svome šumskom poslovođi u Ivančićima zamolila je Direkciju Šuma u Sarajevu, da joj dozvoli posjeći sve sušike, što se nalaze na nekoliko manjih kompleksa šume u području Šum. uprave Srednje. Ta je predstavka predata u julu 1928. Prošlo je vrijeme do konca 1928., pa onda cijela 1929. i tek u martu 1930. riješena je ta molba za sušike. Od dana predaje molbe do dana rješenja ništa manje nego 20 mjeseci je prošlo. Kad je molba predata, bilo je tih sušika, na koje se sve reflektiralo, oko 7.000 kubnih metara. Nakon 20 mjeseci dozvoljuje Direkcija Šuma ne toliko, nego 16.000 kubnih metara, a uistinu u tim kompleksima za to vrijeme kukci su prouzročili, da se posušilo više od 50.000 kubnih metara drveta. Dakle, pogreška je očita.

Još jedan primjer. U području triju Šumskih uprava (Olovo, Kladanj i Hanpijesak) radi i imade svoje ugovorno područje velika šum. industrija »Krivaja« d. d. Ona siječe prema ugovoru godišnji etat od 300.000 kubnih metara drveta omore, jele i bukve, a samo možda 1% i drugih vrsta, koje se nadu u tome njenom području.

Ta industrija u godini 1929. nije radila, jer joj nije za tu godinu od nadležnih kod Direkcije Šuma dozvoljen ugovoreni godišnji etat. Ona je tek u godini 1930. dobila ugovorom predviđeni kvantum za godinu 1929.

U svakoj od tri uprave, radila je ta firma i sjekla godišnje po 100.000 kubnih metara. Može se slobodno uzeti, da od kvantuma godišnjeg preliminarara od 300.000 kub. m. otpada na smrčevo drvo 130.000 kubika. Ako se uzme, da jedno stablo prosječno daje 2 kubna metra, onda je trebalo da se siječe godišnje 65.000 komada omorovih odnosno smrčevih stabala. Sječa se obično obavlja u aprilu, maju i junu, upravo u ono doba, kada kukci potkornjaci izlijeću iz stabala. Nu pošto se tada guli kora, to se kukci tim redovnim guljenjem kore usput uništavaju. Na taj način svako po firmi posječeno stablo služilo je donekle kao lovno stablo. Iz toga zaključujem, da je fatalno bilo, od jednom obustaviti sječu i rad u ugovornom području firme, jer se njihovim radom sav onaj prirast kukaca svake godine usput uništavao; a bez troška za državu. A to u godini 1929. nije bio slučaj.

Još jedna grješka. Sušici uništeni od potkornjaka prodavani su putem licitacija ili ih je, ako su se nalazili u području pojedinih firmi, prema ugovoru morala sjeći firma. Te sušike je doznačivala šumska uprava. Kod doznake obično je uprava doznačivala apsolutne sušike i takova stabla, iz kojih su kukci izletjeli prije jedne ili više godina. Ovaj rad ograničio se jedino na estetsko čišćenje šume od izumrlih i ružnih stabala. Prigodom doznake sušika nisu uzimana i ona stabla, koja su se istom počela sušiti, kod kojih se počela vršika crveniti ili neki dio krošnje žutiti, a to su sve baš ona, u kojima se nalaze kukci potkornjaci. Svaki put bivala su označivana i izrađena potpuno uginula stabla, a ona četinja stabla, koja su faktično krila u sebi kukce, bila su pošteđena, tako da su u njima bili kukci prve i druge generacije, a i treće možda, dokle god je bilo soka. Tako su potkornjaci bili umjetno odgajani, može se reći bili su službeno zaštićeni u svome razvijanju. Na taj način, oni su prolijetali iz starijih sušika na nova ozlijeđena stabla, a kad se njih namnožilo na milijarde, onda su napali na sasna zdrava stabla, kao što je sada slučaj. Ovaj sadanji napadač ide od reda sa sastojine na sastojinu.

Poznata su mi područja, u kojima je prigodom sječe i izrade četinja-
vii stabala, srednjedobnih i mladih sastojina, napravljen takav nered pri
izradi i formiranju stabala (jer su se tražile željene dimenzije), da su
ostavljeni neoguljene kore ne samo panjevi i deblje grane, nego cijeli
dijelovi stabala i panjevi visine do 2 metra. Sve je bilo jedno preko dru-
gog, da je pravilo sliku šumskog groblja. Ovo se sve dogodilo pred očima
akademski obrazovanoga šefa uprave.

Isto tako imade mjesta, da je nakon provedene doznake sušika po
iskusnom šumskom pomoćnom osoblju bilo doznačeno i onakovih sta-
bala u ime sušika, koja nisu bila apsolutni sušici i uginula stabla, nego
su u doba doznake bila još djelomice zelena, ali su krila u sebi potkor-
njake. Takove su doznake od šefova bile istesavane. Po njihovom mišlje-
nju bilo je nade, da se takova stabla povrate i ponovo zazelene!

U ovim slučajevima konstatuje se pomanjkanje iskustva dotičnih
šefova uprava. Pomanjkanje iskustva iz razloga, što je jednom od ove
dvojice, kad je došao za šefa uprave, to bilo prvo službovanje pri upravi.
Takav stručnjak, prije nego će se postaviti na samostalno mjesto, trebao
je da pri upravi služi izvjesno vrijeme pod rukom starijega šefa, koji će
ga uputiti i naučiti, kako se služba vrši, koji će mu dati prilike, da se
usavrši u pojedinim granama gospodarstva. Da su se tako regrutovali
činovnici za samostalne i odgovorne položaje, nebi bili upropašteni objekti
povjereni mladim i neiskusnim šum. inženjerima.

Do sada je bio običaj, da se tražila jedino školska sprema, a prak-
tično znanje i iskustvo, o tome se malo vodilo računa.

U uređenim šumskim gospodarstvima, s intenzivnim gazdovanjem,
pored školske sprema i višegodišnjeg praktičnog rada u raznim fazama
gospodarenja gleda se još na individualnu sposobnost, a ta se opet kon-
statuje iz godišnjih ocjena, dobivenih od više šefova prigodom raznih
vrsta radova. Kad sve to postoji, onda se tek vijeća i odlučuje, hoće li
se nekome kandidatu povjeriti neko samostalno i odgovorno mjesto ili
položaj.

Osim navedenoga odlučno je, da li kandidat ima i energije za odgo-
vorni položaj, jer bez energije nema uspješnog rada ni poslovanja.

Dosadašnja praksa pokazala je i to, da za propuštaje i nehaj, makar
iz koga uzroka ovo nastalo, dotični nisu pravovremeno ni pozivani na
odgovornost, a što je glavno nisu trpili materijalne odgovornosti, pa ako
su htjeli, mogli su raditi i naopako, mogli su i imali su prilike svakako
se ispričavati, da nisu dobro upućeni u posao, da nemaju dovoljno prakse
i t. d. Faktično imaju pravo.

Nije nikakovo čudo, što smo dotjerali tako daleko, da bi i mnogi
mladi stručnjaci primili se i direktorskog položaja, nebi ga otklonili, kad
bi im se davao, jer unapred ne pomišljaju na odgovornost, koju s tim na
sebe uzimaju, a na rad i kompliciranost posla slabo ili nikako i ne raču-
naju, ne misleći na položaju dugo ostati.

Ova katastrofa od potkornjaka, držim da će otvoriti oči nadležnim
faktorima, pa će od sada voditi više računa o individualnoj sposobnosti
onih osoba, kojima se budu povjeravala samostalna upravna mjesta.

Još nešto. Kakav efekat rada na višim položajima mogu da imaju
oni inspektori ili šefovi odjelenja, koji imaju i po 15 godina službe, ali se
ta služba sastojala samo iz jedne grane gospodarstva, pak dotična lica
nijesu nikada služila kao šefovi uprava i vodila eksploatacije kroz dulje

vrijeme, zatim nijesu radila u taksaciji kao taksatori dulje vremena, a poslije na svojim položajima imaju da u višoj instanciji obavljaju važne poslove i da inspiciraju podređene uprave?

Sve su ovo i previše važne okolnosti, na koje se do sada malo mislilo, jer je stvar previše olako shvatana. Samo tako moglo je doći do katastrofalnih posljedica na štetu države i samo tako mogle su biti uništene čitave bosanske planine. A sada da čujemo, kakove su posljedice u materijalnom pogledu.

Opisani nestručni rad i propuštaj u nadziranju šuma, omogućio je navedeni kalamitet od potkornjaka. Materijalna šteta ide na milijune, ali za sada može se uzeti aproksimativno u sumi od 40,000.000 Din.

Šteta proističe iz gubitka na vrijednosti u cijeni. Najvećim dijelom ove su štete u ugovornim područjima. Ako su štete u ugovornom području, ali izvan godišnjeg preliminar, onda prema sankcijama u ugovoru firme plaćaju samo 60% propisane takse. Ovaj gubitak samo na 2 milijuna kubika iznaša oko 30,000.000 dinara. Nakon sječe sušika nastati će gole površine. Za regeneraciju šuma i pošumljenja ovog šumskog zemljišta potrošit će se ogromne sume gotovine kroz više godina.

Ono drvo, koje se nade izvan ugovornih područja, isto će se tako izraditi i nastojati unovčiti. Ovdje će gubitak biti mnogo veći, nego u ugovornim područjima. Ovo zato, što će se uopće moći unovčiti od takovoga materijala samo 30%, radi teškoga izvoza. Tih 30% postignut će možda 50% tarifne cijene, ali onaj ostatak drveta od 70% ostat će u šumi izrađen i neprodan, tu će država pretrpiti štetu od 100% vrijednosti.

Sada dolazi gubitak prihoda za državu najmanje za 50 godina. Ako se uzme, da drvna masa daje samo 6% godišnjeg prihoda, to se onda od gore navedene mase gubi najmanje 100.000 kubnih metara etata, kroz 50 godina. K tome dolaze milijuni gotovine, što se već izdaju za tamanjenje kukaca, a sve bi ovo izostalo, da se radilo na čuvanju šume u proljeću 1929. godine.

Résumé. L'année dernière, on voit, dans la Bosnie, se désécher en masse les forêts d'épicéa et de sapin par cause des bostrichides *Tomicus typographus* et *Pityogenes chalcographus*. L'auteur énumère les fautes administratives qui ont causée cette destruction des forêts et propose quelques mesures de remède.

Љ. В. МАЛЕТИЋ (БЕОГРАД):

ПРЕМЕР ШУМСКИХ САСТОЈИНА ПОМОЋУ СЛОБОДНО ИЗАБРАНИХ ПРЕДСТАВНИКА

(LE CUBAGE DES PEUPELEMENTS AU MOYEN DES TIGES
MODÈLES CHOISIS LIBREMENT)

I. Увод.

Методе мерења, које дендрометрија употребљује за пример шумских састојина, оснивају се, као што је познато, на принципу, да се на основу резултата клупирања израчуна један или више средњих пречника, да се у састојини изнађе неколико стабала, која ће имати те израчунате пречинке, да се тим стаблима одреди запремина, па помоћу њихове запремине да се израчуна запремина састојине по обрасцу

$$M = \frac{G}{g} m$$

Од тих метода познате су метода средњег дрвета, Хосфелдова, Драудтова, Урихова, Хартигова и друге. — Стабла, која се за ову цел бирају, зову се средња стабла и примерна стабла или представници. А циљ им је, да својом запремином представе потребне факторе за израчунавање запремине дотичне састојине.

Ово узимање стабала за представнике, који ће имати средњи пречник, не одговара познатом закону, што га је поставио већ Вајзе, а то је, да средње дрво по пречнику нема везе са средњим дрветом по запремини и да се запреминско средње дрво налази у састојини између 60% слабијих и 40% јачих стабала, који се закон односи не само на методу средњег дрвета, већ се протеже и на остале методе, које деле састојину у дебљинске разреде. Отуда је у дендрометрији познато, да тачност запремине не зависи само од броја употребљених примерних стабала, већ и од њиховог избора, као што је и познато, да на основу истог резултата клупирања један таксатор изабере једна примерна стабла и добије једну запремину састојине, други изабере друга стабла и добије другу запремину, ма да су оба таксатора бирала стабла с истим унапред израчунатим пречником.

Уосталом Леваковић у својој расправи Die Bestandesmassenaufnahme mittels Probestämmen довољно је изложио досадање дендрометријске методе и нагласио недостатке досадањих представника. Да би се ти недостаци уклонили, Леваковић држи преко потребним, да се

мери и висина састојине, па да се представницима унапред одреди и пречник и висина (у виду средњег кружног пресека и средње висине састојине односно дебљ. разреда) и да се они траже у састојини под дотичним пречником и дотичном висином. Те представнике Леваковић назива „облична примерна стабла“, а запремину састојине (једнако као и остали дендрометријски аутори) рачуна — већ према приликама — и по напред споменутој једначини.

Али сем недостатака, које смо напред поменули и које је Леваковић у поменутој расправи опширно изложио, постоји још и тешкоћа, да не кажем немогућност, да се представници у састојини изнађу, јер дотично стабло израчунатог пречника не мора у састојини да постоји, можда га и нема, нарочито кад се узме у обзир, да се представници бирају и с обзиром на то, да имају средње развијену круну, да имају средњи пораст, средњу једрину дебла и т. д. Отуда се у пракси дозвољава, да се узму стабла мало већег или мало мањег пречника или да се стабло потражи у шуми, а у околини дотичне састојине, коју меримо; зато се може рећи, да у пракси бива стварно то, да се за представнике изаберу друга стабла, а не она, која смо желели, т. ј. са дотичним израчунатим и унапред утврђеним пречником.

С ових разлога треба ићи обрнутим путем и не тражити за представнике стабла одређеног пречника, већ их изабрати слободно — без обзира на њихове димензије, па по њиховом избору њих разделити, као и стабла у састојини груписати.

Слободан или невезан избор представника познат је у дендрометрији код Шпајдел-Копецкијеве методе, код које истина изабрана стабла служе, да се нацрта запреминска кривуља састојине, а не да се помоћу њих израчуна непосредно запремина састојине. Међутим могуће је помоћу слободно изабраних стабала рачунски одредити и запремину састојине, само ако се узме мало већи број представника и ако се услови, да се мери и висина састојине.

У дендрометрији има више метода, које захтевају премер састојине и по висини, као што су: метода средњег дрвета, метода запреминских таблица, метода једнаких запреминских разреда од Најбауера, а и Леваковић је већ пре Најбауера у напред поменутој расправи нарочито нагласио потребу мерења висине састојине, ако се жели тачан и добар резултат. То значи, да је у дендрометрији данас продрло гледиште, да се има мерити и висина састојине, а не само пречници свих стабала; али кад се мери и висина састојине, онда је, као што рекосмо, могуће и са слободно изабраним представницима наћи запремину састојине.

Ово слободно бирање преставника, независно од њиховог пречника и висине, јавља се у дендрометрији као нов начин односно нова метода за премер шумских састојина и она се састоји у следећем:

II. Једначина за израчунавање запремине.

Основна једначина за рачунање запремине састојине, као што је познато, јесте :

$$M = G H F$$

Вредност G је кружни пресек (у висини прсију) свих стабала у састојини, који се установљује мерењем (клубирањем). Вредност H јесте висина састојине, за коју је такође познато, како се мери, а за израчунавање средње висине састојине дендрометрија је усвојила Лорајеву једначину

$$H = \frac{g_1 h_1 + g_2 h_2 + \dots + g_n h_n}{G}$$

Вредност F (облични број) јесте коефицијенат, с којим треба помножити запремину познатог ваљка $G H$, па да се добије запремина састојине M . Вредност овог коефицијента дата је у таблицама и у дендрометрији постоје таблице, у којима је дат коефицијенат F за целу састојину, а постоје и таблице за коефицијенат f појединих стабала. И тим путем, помоћу таблица дотично апстрактних представника, дендрометрија има начина, да одреди запремину саме састојине. Али кад се узме у обзир, да се у пракси јављају састојине, којима не одговарају ниједне од постојећих запреминских таблица, као што је случај код наших прашума, онда апстрактни представници не дају увек сигуран резултат, већ се мора радити и с конкретним стаблима. С тога разлога мора се F често одредити помоћу самих стабала из састојине.

У природи имамо пуно једнакости и сличности, нарочито кад се индивидуе посматрају у групи, па то важи и за стабла у једној састојини и цела се дендрометрија на том принципу оснива, јер дендрометрија, кад се тиче мерења састојине, постижава резултате идући од мањег а већем, а то је могуће једино на основу сличности и једнакости појединих стабала међусобно или бар на претпоставци, да једнакост постоји.

На основу тога принципа, т. ј. да се претпоставља, да стабла у погледу своје висине, дебљине, облика и запремине имају међусобно извесне сличности, постоји у дендрометрији споменута једначина

$$I. \dots \dots \dots M = \frac{G}{g} m$$

Истина, ова једначина изведена је из једначине $M = m Z$, где је број стабала Z замењен са $\frac{G}{g}$, али нам она показује и размеру

$$\frac{M}{m} = \frac{G}{g}$$

т. ј. да се запремина састојине односи према запремини свих представника, као што се односе и њихови кружни пресеци, а та је сразмера могућа само на претпоставци, да су висине и коефицијенти представника (hf) једнаки са висином и коефицијентом саме састојине (HF).

И кад овакова претпоставка и сразмера у дендрометрији постоји, онда ће са много више вероватноће постојати и сразмера, да се запремина састојине односи према запремини преставника исто тако, као што се односе и запремине замишљених ваљака свих стабала у састојини према замишљеним ваљцима свих представника. Тако имамо и једначину

$$II. \dots \dots M = \frac{G H}{g h} m$$

и ово да буде једначина за рачунање запремине састојине.

Једначина број II. у преимућству је над једначином бр. I, јер ако посматрамо структуру неке састојине, имамо по Гутенбергу (Handbuch für Forstwissenschaft, Holzmesskunde) да узмемо у обзир ово: „У једноликим зрелим састојинама варира дебљина стабла између 20 и 40 см., а у старијим мало неједноликим састојинама између 20 и 60 см., дакле у односу 1:2 и 1:3 (што одговара за пресеке 1:4 и 1:9). Висина варира у истим тим састојинама у крајњем случају између 25 и 35 м., дакле у односу 1:1'4, а у добро проређиваним састојинама по правилу свега 1:1'2. Коефицијент f ретко варира више од 10% (нешто између 0'45 и 0'50), дакле у износу 1:1'1“. Из овога видимо, да у једној састојини варирају стабла међу собом и по дебљини и по висини и по коефицијенту, и то по дебљини врло много, по висини мало, а по коефицијенту најмање.

Једначина бр. I. садржи у себи G , које је мерено на свим стаблима, што значи, да варијације, које стабла имају међу собом у дебљини, не могу да утичу на сам резултат запремине састојине M , али варијације, које стабла имају међу собом у висини и у коефицијенту, могу да утичу. Ту њихову неједнакост (по једначини бр. I.) има да изједначе представници са својом запремином m , која је мерена, те да оличе састојинску средњу висину H и средњи коефицијент f . Да би тај задатак представници испунили, бирају се, као што знамо, за преставнике стабла одређених и унапред израчунатих димензија и састојина се издели на дебљинске степене и дебљинске разреде или чак и на висинске класе.

Једначина Бр. II. садржи и G и H и одређује их мерењем, што значи, да варијације појединих стабала у састојини по дебљини и висини немају утицаја на резултат M . Утицаја ће имати само варијације, које имају стабла међусобно у коефицијенту, и код једначине II. представници имају задатак, да својом запремином ту варијацију изједначе као и да оличе средњи коефицијент за целу састојину. Отуда је и једначина II. у преимућству над једначином I.

Сад настаје само питање, колико број представника треба узети, како их изабрати и како их распоредити, па да они напред поменути задатак што боље испуне, т. ј. да што боље изједначе неједнакост кое-

фицијената, који постоје код појединих стабала у састојини, да што боље оличе средњи коефицијенат F за састојину и тиме даду што тачнији резултат за запремину састојине.

III. Број и избор представника.

На ово је питање одговор — што већи број представника, јер ће тиме резултат бити тачнији. Неограничен број представника овде је могуће узети, јер их бирамо слободно, без обзира на њихов пречник и не стоји бојазан, коју имамо код досадањих метода, а то је, да се при великом броју представника исцрпи број стабала дотичног пречника и да се у састојини не могу наћи. Али како сувише велик број представника није подесан с разлога, да се не обара велик број стабала ради мерења њихове запремине, то да се задржимо при истом броју представника, који је и данас у дендрометрији уобичајен, а то је у главном између 2% и 5%, што би значило, да се свако 50-то стабло узме за представника или свако 40-то, свако 33-ће или свако 20-то стабло.

Што се тиче представника, речено је, да се представници бирају слободно, т. ј. не траже се стабла, која ће имати унапред утврђен пречник или и унапред утврђену висину. Али како смо раније изложили, да представници имају задатак, да оличе средњи коефицијенат саме састојине, то при њиховом избору о томе морамо водити рачуна.

Овде је реч о методи мерења састојине, која обично долази до примене код мањих површина. Веће састојине ретко се мере појединачним премером свих стабала, већ се употреби „примерна површина“. Дакле реч је о премеру „примерних површина“, код којих се може узети, да су квалитет земљишта, експозиција и остали фактори, који утичу на пораст дрвећа, скоро исти за сва стабла у састојини. Једини фактор, који утиче разнолико на пораст дрвећа, јесте светлост, т. ј. да ли стабло има доминантан положај у састојини или не. Још у ранијој младости једна стабла изђикљају, заузму доминантан положај, развију већу круну и тако иду кроз цео живот састојине. Познато је, да доминантна стабла имају другачију круну и другачију једрину дебла од недоминантних, што значи, да ће доминантна стабла имати други коефицијенат f , но што ће га имати потчињена стабла.

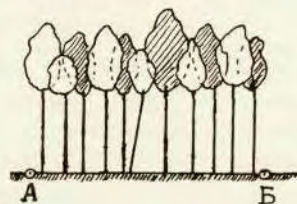
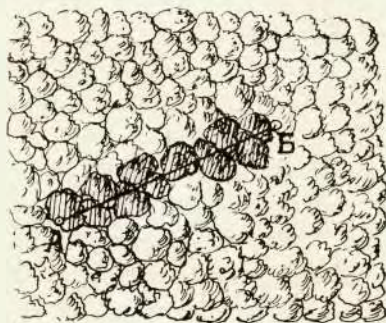
Ако посматрамо опите, који су вршени на запремински коефицијенат с обзиром на доминантни и недоминантни положај стабла у састојини, имамо, да је Адалберт Шифел (Mittheilungen aus dem forstlichen Versuchswesen Österreichs, XXIV. Heft (Fichte), стр. 49. и 48.) запазио, „да дужина круне доминантних стабала несумњиво показује склоп шуме, као и облик дебла“; „ако је познат дебљински квоцијент и висина једнога стабла, онда је тиме одређен запремински коефицијенат грања, па тиме и сама запремина грања“. Бемерле (C. b. f. d. g. Forstwesen 1893.) је нашао, да „коефицијенат дебла расте са ширином

круне стабла, а коефицијенат целог стабла расте са релативном ширином круне“. Ма да с овим утврђујемо знатан утицај густине склопа на запремински коефицијенат стабла, ипак из ове интересантне студије не изводимо никакав практичан закључак.

Дакле из ових опажања, која су Шифел и Бемерле учинили, види се, да је величина круне један знак и с обзиром на величину запреминског коефицијента, а развијеност круне опет зависи о томе, да ли стабло у састојини има доминантан положај или не, што значи, да доминантан или потчињени положај стабла у састојини јесте меродаван за величину његовог коефицијента. А из овога опет следује закључак, да при избору представника морамо пазити, да међу њима буду заступљена како доминантна тако и подчињена стабла, јер ће представници само тада испунити свој задатак, да изједначе варијације, које имају стабла међу собом у коефицијенту, пак да тиме, односно њиховом аритметичком средином оличе састојински средњи коефицијенат.

Да видимо, како ћемо сада у самој састојини изабрати представнике с обзиром на ово, што смо до сада рекли о њиховом избору, као и оно, што смо раније рекли о њиховом броју. Ту имамо два пута:

Први начин бирања представника јесте, да се за представнике узме при самом клупирању отприлике свако 20-то, свако 33-ће или свако 40-то стабло и при томе да се избегну само абнормална стабла. То значи, да се за представнике узму стабла равномерно разбацана по целој састојини. Оваково бирање представника разбацано по целој састојини има сличност са Чече-овом методом примерних кругова, која је у пракси нашла велику примену и даје добре резултате. Ма да је густина стабала у шуми посве променљива, ипак Чече-ова метода тиме, што кружне површине равномерно растури по састојини и на једнаким (сваких 30—50 корака) одстојањима узме по један круг, представи целу састојину добро по густини и даје добар резултат у запремини. Аналогно овоме најбоље ће и средњи коефицијенат F' за састојину помоћу представника бити представљен, када се представници узму равномерно растуруени по целој састојини.

Сл. 112

Други начин бирања представника јесте, да се у састојини постави један вертикалан профил, па сва стабла, која падну у тај профил, да се узму за представнике (сл. 1. и 2.). Профил се има поставити на тај начин, што би се по концу једног виска визирала једна вертикална равна АБ, па сва стабла, чије круне или дебла падну у ту равна, јесу представници.

Овакав избор представника од стабала из једног профила обухватиће доминантна и недоминантна стабла, пошто вертикални профил шуме оличава структуру шуме.

Дужина профила има да буде толика, да обухвати онолик број стабала, колико се жели представника, а јасно је, да се може узети не један, већ два или више профила, као и да се могу узети два профила, управна један на други. Изгледа за оправдано, да се профили узимају у правцу север-југ или исток-запад, као правци сунчеве светлости.

(Наставит ће се — A suivre.)

JUGOSLOVENSKO TRŽIŠTE DRVETA

MARCHÉ AU BOIS YOUGOSLAVE

ZAGREB, 16. OKTOBRA 1930. — ZAGREB, LE 16 OCTOBRE 1930.

TEČAJEVI ZAGREBAČKE BURZE.

(Les cours officiels de la Bourse de Zagreb.)

Stanje je isto kao na dan 21. avgusta 1930. Vidi predašnji broj, str. 423.

La situation reste la même qu'en date du 21 août. Voir le N^o précédent, page 423.

IZVJEŠTAJI

ŠUMARSKO-LOVAČKA IZLOŽBA U LJUBLJANI.

Izložbe pojedinih grana narodnog gospodarstva od osobite su važnosti za njihov progres. Pored toga što se na taj način vrši propaganda, izložbe imaju zadaću da prikažu, u kom se stadiju nalazi razvitak dotične gospodarske grane, kao i najnovije tekovine na polju njezine produkcije i tehnike. One dakle služe ne samo popularizaciji, već i poučnim svrhama. Njihova je golema važnost osim toga i u tome, što pobuđuju u posjetiocima interes za struku, a time daju podstrek i volju za međusobno takmičenje. Naravno da sve to donosi pojedinoj struci obilnih koristi.

Pored mnogih izložbi iz područja raznih grana našeg narodno-gospodarskog života, što su dosad otvarane u našoj državi, održana je ove godine u međuvremenu od 31. augusta do 15. septembra na ljubljanskom velesajmu i šumarsko-lovačka izložba. Interesuje nas za prvi čas više šumarska izložba, jer je to prva izložba ove vrsti u našoj državi i jer je njome udaren novi smjer smišljenoj propagandi našeg šumarstva. Izložbu je priredila Podružnica Jugoslovenskog šumarskog udruženja u Ljubljani.

Svrha je priređivanju spomenute izložbe bila, da se u preglednim tabelama, grafikovima, modelima, uzorcima iz prirode, slikama i fotografijama prikaže pravi pregled šumarskih prilika u Jugoslaviji. Osim toga imala je ona ne samo da zorno prikaže racionalno uzgajanje, njegovanje, zaštitu i iskorišćivanje šuma, kao i važnost onih grana, koje stoje sa šumarstvom u uskoj vezi, nego i da pouči šire slojeve naroda, od kolike je važnosti šuma kako za pojedinca tako i za državu, a ujedno da pobudi u narodu interes za podizanje, njegovanje i zaštitu šuma i da mu pokaže racionalnu upotrebu različitih šumskih proizvoda. S tim se namjerama prihvatila Podružnica J. Š. U. u Ljubljani posla oko priređivanja izložbe.

Sa sličnim se željama pridružilo Podružnici J. Š. U. Slovensko lovačko društvo, želeći da priredbom lovačke izložbe prikaže veliko značenje lovstva u našem narodnom gospodarstvu, te potrebu i sredstva racionalnog gojenja i čuvanja lova.

Čitav je posao oko priređivanja šumarsko-lovačke izložbe izveo uspješno sa velikom požrtvovnošću i golemim trudom priređivački odbor sa svojim predsjednikom gosp. Ing. Josipom Rustijom, dvorskim savjetnikom. Interes za ovu izložbu bio je osobito velik, što su dokazali brojni posjeti iz cijele države, a djelomično i iz inozemstva. Da bi se sa uređajem izložbe upoznali i oni čitatelji, kojima nije bilo moguće, da je osobno pogledaju, donasam ovdje kratak opis cijele izložbe.

Izložba je smještena u nekoliko paviljona ljubljanskog velesajma. U dva srednja paviljona smještena je šumarska produkcija, a u nekoliko postranih šumska industrija, obrt i lovstvo. Pristup u paviljone za šumarstvo bio je ograden kolonama šumskih orijaša i vrlo interesantnim raznolikim izraslinama rijetko velikih dimenzija.

Izložbeni je materijal grupisan uglavnom po skupinama: važnost i uloga šume, vrste šumskog drveća i grmlja, uzgoj i njegovanje šume, iskorišćavanje šume, mješenje drva, transport drva, obrana i čuvanje šume, uređivanje šumskog gospodarstva, uređivanje bujica, zaštita prirodnih rijetkosti, agrarne operacije. Posve se konsekvntno — pored najvećeg truda priređivača — nije moglo udovoljiti ovoj razdiobi iz razloga, što je velik dio materijala stizao baš posljednjih dana. Osim toga predviđen je za izložbu manji prostor, nego je to trebalo, jer se izlagači nisu na vrijeme odazvali pozivu priređivačkog odbora, tako da su izložbeni predmeti bili poredani odviše nagusto. Kao zasebne cjeline, koje nisu ušle u gore spomenute skupine, izloženi su predmeti Šumarskog odjela poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu, Jugoslovenskog šumarskog udruženja u Zagrebu, i Drekecije šuma u Zagrebu, Brodske i Durdevačke imovne općine, Kamničke korporacije i neki drugi.

Već se na početku mora naglasiti, da je — ma da su se izložbom imale prikazati šumarske prilike čitave Jugoslavije — u najvećoj mjeri zastupan prikaz šumarskih prilika u Dravskoj banovini. Opći karakter izložbe nije mogao doći do pravog izražaja, jer iz svih krajeva nije bio odziv u sudjelovanju potpun.

U skupini »Važnost i uloga šume« predočeni su u prvom redu statistički podaci o površinama, na kojima se rasprostiru šume pojedinih evropskih država. Napose su prikazani isto takovi podaci za Jugoslaviju. Na izrescima od kartona u obliku stabla predočena je množina šuma za 27 država. Izresci su napravljeni u odgovarajućem mjerilu. Prema tim podacima imaju šuma:

Sjed. drž. sjev. Am.	187	mil. ha	Čile	4,94	mil. ha
Evropska Rusija	149	» »	Čehoslov. Republika	4,65	» »
Indija (Engl.)	35,21	» »	Austrija	3,13	» »
Japan	30,26	» »	Bugarska	2,56	» »
Finska	25,26	» »	Maroko (Fr.)	1,50	» »
Švedska	21,39	» »	Velika Britanija	1,25	» »
Njemačka	13,10	» »	Mađarska	1,09	» »
Francuska	10,34	» »	Tunis	1,02	» »
Poljska	9,06	» »	Švicarska	0,90	» »
Jugoslavija	7,56	» »	Grčka	0,84	» »
Norveška	7,50	» »	Belgija	0,55	» »
Rumunjska	7,24	» »	Danska	0,34	» »
Španija	5,00	» »	Nizozemska	0,25	» »
Italija	4,96	» »			

Brojnim kartama, koje je izradio Šumarski odsjek Dravske banovine, prikazan je kako za pojedine srezove tako za čitavu Dravsku banovinu:

- 1.) Postotni razmjer šuma prema cjelokupnoj površini.
- 2.) Postotni razmjer šumskog, poljodjelskog i neproduktivnog zemljišta. Po tim podacima ima u Dravskoj banovini šuma 44,7%, poljodjelskog zemljišta 51%, neproduktivnog zemljišta, parifikata i dr. 4,3%.
- 3.) Odnos vrsti drveća u šumama Dravske banovine. Prema tim podacima ima u Dravskoj banovini čistih crnogoričnih šuma 34,73%, mješovitih crnogoričnih i bjelogoričnih šuma 32,8%, mješovitih bjelogoričnih šuma 10,37%, čistih bukovih šuma 21,09%, hrastovih 1,005% i jasenovih 0,005%.
- 4.) Pridolazak šuma sa nadmorskom visinom, prema čemu ima u Dravskoj banovini kod nadmorske visine od 100—300 m 12%, od 300—600 m 42%, od 600—1000 m 32%, iznad 1000 m 14% šuma.
- 5.) Postotni omjer apsolutnog i relativnog šumskog tla. U čitavoj banovini ima 82% apsolutno šumskog i 18% relativno šumskog tla.
- 6.) Postotni odnos stalno i privremeno zaštitnih i nezaštitnih šuma. Prema tome ima nezaštitnih šuma 72%, stalno zaštitnih 27,6% i privremeno zaštitnih 0,4%.
- 7.) Postotni odnos šuma u pojedinim općinama.
- 8.) Prikaz područja sreskih šumarskih referenata.

Na ovećem reljefu i slici iznad njega prikazan je Krš sa svojim najvažnijim osebinama. Dok su jednim dijelom prikazane prostrane površine sasma opustošenog i golog Krša, od koga nema niko nikakve koristi, dotle je na drugom dijelu prekrila kamen gusta šuma — nastala pošumljivanjem.

Posebnim slikama prikazan je povoljni upliv šume na uzduh.

U skupini »Vrste šumskog drveća i grmlja« izložene su 42 vrste lisnatog i 18 vrsti četinjavog šumskog drveća i grmlja. Od svake vrsti izloženo je 1—2 komada oko 80 cm visoka sa kosim presjekom i korom, prešano lišće, sjemenje, kod četinjača češeri, a kod listača pupovi, te slike (Wilhelm-Hempel) i fotografije. Trgovine šumskim sjemenjem (Fructus i K. Starè izložile su također velike zbirke šumskog sjemenja i češera. Radi pomanjkanja mjesta izložilo je vlastelinstvo Mokrice izvan ovog paviljona posebno lijepu zbirku fotografija egzotičnog drveća, uzgojenog u vlastitom parku.

U »Uzgajanju šuma« upadale su u oči — pored mnoštva vrlo lijepih slika raznovrsnih čistih i mješovitih sastojina, te raznih načina sječe, uspjelog naravnog pomlađivanja i njegovanja šuma — također mnoge slike o umjetnom pomlađivanju golih površina u raznim stadijima svog napretka i slike o zaštićivanju mladih kultura. Na više fotografija predloženi su pijesci u Deliblatsu, njihovo vezanje i uspjesi pošumljavanja sa biljkama crnog bora, crnog jasena, bagrema i kanadskog bora.

Na vidljivom su mjestu izložene razne slike i karte iz područja pošumljavanja sjevernog krša. Grafički je predložen broj sadnica, koje je Inspektorat za pošumljivanje krša i goleti u Senju izdavao iz svog rasadnika od 1919—1930, te troškovi, koji se izdaju oko pošumljavanja krša u tome području. U vezi sa pošumljavanjem krša oko Senja izložena je geološka i biljno-geografska karta senjske okolice.

Na više karata, tabela i modela prikazana su nalazišta raznih javnih i privatnih šumskih rasadnika u Dravskoj banovini, te količine biljka, koje se godišnje proizvode u njima. U posebnoj su tabeli prikazani najvažniji podaci o sjemenju našeg bjelogoričnog i crnogoričnog drveća. Tu su doneseni podaci o težini sjemena, klijavosti, trajanju klijavosti, pokrivanju sjemena, potrebi sjemena po jedinici površine i dr.

U malome je izložen šumski rasadnik sa 32 gredice. Njime je prikazano, kako se valjano sije sjeme u rasadnicima s obzirom na gustoću i debljinu pokrova. Osim toga prikazan je u njem uzrast 1, 2, 3 i 4-godišnjih nepresađenih i (za usporedbu) 2, 3 i 4-godišnjih presađenih smrekovih biljaka. Na drugim je gredicama prikazan uzrast jednogodišnjih borovih, ariševih, jelovih i duglasijinih biljaka, pa najvažnijih listača, koje se goje u rasadnicima. Uz rasadnik je izloženo sve orude i naprave, koje su potrebne u šumskom vrtu, aparati za ispitivanje klijavosti sjemena, udešaji za tamanjenje štetočinja u šumskom rasadniku i sl.

U daljnjoj su skupini »Iskorišćavanje šuma« predložena u prvom redu tehnička svojstva drveta. Grafički i tabelarno prikazana je za najvažnije vrsti našeg drveća cjepkost, tvrdoća, gorivost, težina u svježem i suhom stanju, te trajnost drva u vodi, na suhom i na otvorenom mjestu. Čvrstoća drveta na tlak, vlak i posmik predložena je zasebno na uzorcima iz prirode, i to napose za jasen, bukvu, smreku i jelu. Interesantna je bila skupina primjeraka deverastog jasena i javora.

Pored izloženog oruda za siječenje, tesanje, cijepanje i piljenje, pa modela radničkih koliba, pokazano je na uzorcima iz prirode, kako se valjano i uz najmanji gubitak na materijalu ruše stabla. Iza toga prikazani su razni, uglavnom sporedni produkti, što se dobivaju iz šume i drva. U vanjskom dijelu istog paviljona veoma je zorno prikazano, kako drvo prati čovjeka od njegova rođenja pa do smrti.

Kemijsko-tehnološkom skupinom prikazan je kemijski sastav drveta, te produkti, što se dobiju destilacijom drveta. Pored toga izložena je zbirka lisnatog drveća impregniranog raznim tvarima.

Brojnim fotografijama, pa uzorcima iz prirode predloženo je smolarenje — i to po francuskom, njemačkom i austrijskom načinu. U bocama je izložena smola od raznih četinjača, te proizvodi, koji se dobiju od smole (terpentin, kolofonij, kolomaz, smolno ulje, kelj i dr.).

Lijepo i poučno je prikazano ugljarenje. Na više modela raznih tipova žežnica prikazan je postupak kod njihova slaganja. Uz modele žežnica postavljena je uglja-

reva koliba kao i sve orude, koje je potrebno u tome poslu. Napose se ističe zbirka ugljevlja pojedinih vrsta drveća, zatim skup ugljevlja dobivenog pougljavanjem krupnog, sitnijeg i sasvim sitnog materijala. Zasebnu je zbirku sačinjavalo ugljevlje, koje je tek djelomično, na pol i gotovo potpuno pougljeno u poređenju sa posve dovršenim ugljevljem.

U skupini »Mjerenje građevnog i ogrjevnog drva« izložene su razne sprave za mjerenje i označavanje stabala i drvnih sortimenata. Pored toga izloženi su razni manuali potrebni kod premjeravanja, razne tablice za kubisanje drveta i sl.

Skupina »transport drva« bila je vrlo bogato zastupana i lijepo opremljena. Brojnim je modelima pokazano, kako izgledaju valjano izvedeni šumski putevi, ceste, mostovi, klizovi, pa suha i vodena točila, žicare, splavovi za daske, trupce i kolje, naprave za hvatanje plavarenog drva i dr. Na modelima raznih vrsta saona i kola pokazano je pravilno tovarjenje i vezanje drva. Zbirku modela popraćuju mnogobrojne slike i fotografije. Njima je prikazano izvažanje šumskih proizvoda valjanjem, sanjkanjem, vučom, tovarnjacima, pa transport drva žicarama (Bleichert), splavovima, čekrcima, tankovima i sl. Zasebnim je skupom fotografija prikazano izvažanje pojedinih transportnih sredstava u raznim stadijima.

U skupini »Čuvanje i obrana šume« prikazani su u prvom redu na malim modelima razni načini ometašivanja šuma. Izloženi su zatim mnogobrojni primjerci i fotografije raznih oštećenja u šumi, nastalih učinkom anorganske i organske prirode. Tako su prikazane od šteta po anorganskoj prirodi razna oštećenja po vjetru, mrazu, snijegu, tuči i gromu. Od šteta nastalih pod utjecajem organske prirode prikazana su mnogobrojna oštećenja po stoci, divljači, glodavcima, pticama i zareznicima. Od važnosti je zbirka Dr. bar. Hscheke iz Sevnice, kojom su u 72 kutije izloženi Buprestidi, sabrani u Evropi, Aziji, Africi i Australiji. U zasebnim su zbirkama prikazani najvažniji potkornjaci, pipe i strižibube, te leptiri. Ovećom je skupinom slika Poljoprivredne ogledne i kontrolne stanice u Osijeku prikazano štetno djelovanje gubara u slavonskim hrastovim šumama, pa štitaste uši na hrastu i grabu.

Na velikim kartama predloženi su štetočinci na boru (17) i smreki (12). Za svakog su od tih kukaca prikazani razni stadiji preobrazbe, pa njihovi karakteristični hodnici, po kojima se mogu lako jedan od drugoga raspoznavati.

Spomena je vrijedna oveća zbirka fotografija, kojom je prikazana obrana crnogoričnih šuma od smrekovog i borovog prelca, koja se vrši u Njemačkoj sipanjem specijalnog preparata t. zv. esturmita iz aeroplana.

U skupini »Uređivanje šumskog gospodarstva« izložen je na vidljivom mjestu reljef predjela drž. šume Jelavce (Šum. uprava Bohinjska Bistrica) sa naznačenjem unutrašnjeg razdjelenja. Prikazan je zatim odnos dobnih razreda za sve šumske uprave Kr. Direkcije šuma u Ljubljani zajedno s osnovama, revizijskim operatima, te preglednim i drugim nacrtima. Lijepo je prikazana nadalje visinska, debljinska, plošna i drvnogromadna analiza smrekovog stabla sa njegovim uzdužnim presjekom. Osim toga izložena je velika zbirka strojeva, potrebnih kod raznih izmjera u šumarstvu i inače u taksatorske svrhe.

Vrlo uspjele fotografije, koje su izložene u ovoj skupini, spadale bi zapravo više u skupinu uzgajanja i iskorišćivanja šuma.

Sistematski i vrlo poučno bila je uređena daljnja skupina »Uređivanje bujica«. Na ovećem je reljefu prikazano uređeno bujično područje u Češnjici kraj Bohinja. Sa više manjih modela pokazan je izgled i izgradnja raznih tipova bujičnih pregrada. Velikim je brojem većih i manjih fotografija sistematski prikazano s jedne strane razorno djelovanje bujica, a s druge strane djelovanje njihovog uređivanja postavljanjem pregrada i paralelnim izvažanjem pošumljavanja bujičnog područja. Osim toga su

tabelarno prikazani troškovi, izdani oko uređivanja bujica u Sloveniji odnosno sada Dravskoj banovini od 1919—1929 g. (ukupno 6,915.650 Din.), koji su se odnosili na 23 bujična područja.

Skupinom »Agrarne operacije« predočeni su interesantni nacrti o komasaciji šumskog zemljišta, te nekim obavljenim melioracijama — također u Dravskoj banovini.

U zasebnoj je skupini, kojom su prikazani prirodni rariteti u našem šumarstvu, izložen vrh 40-godišnje Pančičeve omorike sa češerima i oveći skup njezinih fotografija, te lijepo opremljen herbarij planinskih bilina, zaštićenih zakonom od 1922. g.

Nadalje je izložena lijepa skupina uvećanih fotografija Kr. direkcije šuma u Zagrebu iz područja visokog Krša. Pored drugih nacрта izložila je Kr. direkcija šuma u Zagrebu i razne nacрте Šumske uprave u Rujevcu zajedno s gospodarskom osnovom.

Uz netom spomenute izložbene predmete prikazani su razni diagrami iz gospodarenja u šumama Brodske i Đurđevačke imovne općine. Osobito je upadao u oči zorno predočen grafički prikaz praveužitničkih prava Đurđevačke imovne općine.

Od posebno izloženih predmeta vrijedno je spomenuti vrlo lijep reljef eksploatacionog područja Šumsko-industrijskog preduzeća a. d. Sarajevo. Među izložbenim predmetima veleposjeda Turjak rado je gledana zbirka manuala, raznih tabela o kubišanju, način knjigovodstva, način određivanja etaža i prirasta, kako se to provada u gospodarenju s ondješnjim šumama.

Agrarna korporacija u Kamniku lijepo je dekorirala svoju skupinu velikom panoramom i raznoličnim motivima iz Kamničkih planina. Na izložbenom je reljefu prikazan šumski posjed te korporacije. Pored ostaloga izloženi su razni drveni proizvodi, koji se ondje izrađuju u vlastitoj režiji. Mnogim fotografijama i modelima prikazano je racionalno gospodarenje u tamošnjim šumama.

Osobito lijepu izložbenu skupinu sačinjavali su predmeti Šumarskog odjela poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu, koji su izloženi na gotovo čitavoj polovici jednog paviljona za šumarstvo. Bilo je uglavnom zastupano uzgajanje, njegovanje i čuvanje šuma, pa uređivanje i konačno iskorišćavanje šuma. Već na početku ovog dijela izložbe naročito su se isticali kartogrami o rasprostiranju najvažnijih vrsta drveća u našoj državi, zatim mnogobrojne slike iz područja pošumljavanja krša, pjeskulja i vriština. Rado je gledana velika zbirka oruda, koje se upotrebljuje u šumskim rasadnicima. Orude je bilo poredano prema njenoj upotrebi. Najprije je izloženo orude za obradivanje i priredbu tla za sjetvu odnosno sadnju, pa raznolike vrste sijalica, onda strojevi za plijevljenje i presađivanje bilja i konačno orude za njegovanje kultura. Izložena je nadalje velika zbirka pupova, sjemenja i češera, pa herbarij najvažnijih odlika naših hrastova i drugog drveća. Osim toga izložena je sva postojeća domaća literatura iz uzgajanja šuma. Brojnim grafikonima, crtežima i predlošcima prikazane su nadalje sve važne zasade iz područja uređivanja šuma, na kojima se temelji racionalno šumsko gospodarenje. Kemijsko-tehnološkom skupinom prikazan je kemijski sastav raznog drva, pa proizvodi, koji se dobiju kod destilacije drva. Lijepo opremljenom entomološkom zbirkom izloženi su uglavnom svi šumski zarezniči, koji se redovno pojavljuju u našim šumama. Naročito je lijepo po izložbenom materijalu bila zastupana skupina iskorišćavanja šuma. Mnogobrojnim, vrlo ukusno opremljenim fotografijama, uzorcima, objektima iz prirode, modelima i crtežima prikazane su u prvom redu razne deformacije vanjskog oblika stabala, pa grješke u nutarnjosti drva — kao kvrge, paljivost, okružljivost, promjene boje, ekscentricitet srca, višestruka srca i dr. Nadalje su pokazane sve vrste oruda za siječenje, tesanje, cijepanje, pilenje, makljanje, valjanje trupaca, krčenje panjeva, guljenje kore i sl. Predočeno je zatim iskorišćavanje drva ugljarenjem i smolarenjem, razni načini iznošenja i prevoza šumskih produkata, pa prerada drva na pilanama, raznolika upotreba drva i t. d.

U zasebnom paviljonu prikazan je domaći drvni obrt, zastupan uglavnom iz Dravske banovine i nešto iz sela Kutereva u Lici. U druga dva paviljona bili su izloženi strojevi za obradu drveta počevši od obične pile do pune jarmače, te pokušstvo.

U šumsko-industrijskom paviljonu izložili su naši drvni industrijalci razne proizvode našeg mekog i tvrdog drveta, razvrstano po trgovačkim uzancama. Naročito je prikazana tehnika prerade i prekrasni proizvodi iz hrastovine. Izloženi su naravni i impregnirani željeznički pragovi, parketi, sanduci, drvna vuna, žigice, celulozni papir i t. d. Većim brojem slika i grafikona prikazana je velika i važno uloga, što je imaju šume u našem izvozu i u trgovačkoj bilanci.

Lovačkom izložbom, koja je također razdijeljena na više skupina, prikazan je u prvom redu razvoj oružja od kamenite dobi pa do najmodernijeg usavršenja, zatim razne vrste lovačkog oružja, te njegova izradba od jednostavne sirovine do gotovog proizvoda. Sa nekoliko nacrti i grafikona zastupano je strijeljanje i balistika, zatim posljedice strijeljanja sa krupnom i sitno sačmom. Pokazano je nadalje, u koja mjesta i u kojim se daljinama smije divljač strijeljati bilo kuglom ili sačmom, a prikazane su i štete, koje trpi divljač uslijed nepravilnog gađanja.

Zbirkom raznovrsnih zamki prikazano je, kako su ljudi od najstarijih vremena pa do danas lovili divljač. Na ovećim skupinama predloženo je najprije normalno rastezanje rogova pojedinih vrsta više divljači, a zatim razne pojave, koje nastaju bilo mehaničkim ozljedama ili uslijed raznih fizioloških nepravilnosti. Od osobite su vrijednosti karte o prirodnom rasprostranju lovne divljači u Jugoslaviji i napose u Dravskoj banovini.

Vrlo je uspješnu grupu sačinjavala u miniaturi prikazana Obedska bara sa kolo-nijom ptica i ondješnjom florom. Daljnjim uspješnim skupinama bila je prikazana visoka šuma sa jelenima, srnama, tetrjebima i divljim svinjama. Posljednja je skupina predstavljala visoki planinski kraj s njegovim stanovnicima — divokozom, bijelim zecom i malim tetrjebom.

Na koncu ovog prikaza može se reći, da je ovogodišnjom priredbom šumarsko-lovačke izložbe u Ljubljani polučen znatan korak naprijed u napretku našeg šumarstva i lovstva. Postavljeni ciljevi u znatnoj su mjeri sigurno postignuti. Šumarska izložba zabilježiti će se kao istorijski događaj u razviću našeg šumarstva. Njome je po prvi put manifestovana u javnosti golema važnost naših šuma — tog temeljnog oslonca narodnog blagostanja.

Ing. Milan Anić.

LITERATURA

Prof. Dragutin Veseli: Katekizam o izmjeri zemljišta (geodezija). Sarajevo 1929. Izašla je i peta knjiga šumarskih katekizama. Iza katekizma o uzgajanju šuma (1924.), o zaštiti šuma (1926.), uporabi šuma (1927.), o izmjeri drvija (dendrometriji, 1929.) evo i petog katekizma — o izmjeri zemljišta. Na 215 stranica pisac obrađuje poznatom lakoćom i jednostavnošću materiju praktičnog zemljomjerstva. Čitava knjižica sastoji od 200 pitanja i odgovora. Već smo ranije u Šumarskom Listu spomenuli, kolike i kakove prednosti i praktičnosti imaju katekizmi g. prof. Veselija. Preporučamo s istih razloga i ovaj katekizam svim našim šumarima, studentima šumarstva, te pomoćnom osoblju.

Dr. N. N.

Über den Sächsischen Waldbesitz. (Tharandter forstl. Jahrbuch 1930., Hft. 6.) O šumama Saske. Saska imade 25·12% šuma. Statistika se vodi još unatrag 90 godina. Šumovitost je spala za tih 90 godina od 31% na 25%. U godini 1838. otpadalo je na jednog stanovnika 0·27 ha, dok danas otpada tek 0·07 ha šume. U državnim šumama je prije 90 godina bilo 92% četinjara. Danas ih imade 97% sveukupne površine. Privatnici više uzgajaju listače. Četvrtina njihovih šuma su listače. **Dr. N. N.**

Neue Grundlagen der Lehre über Dränungen von Ing. V. Setinski, Universitätsprofessor, Zagreb 1930., proširano izdanje u običnom oktavu, 75 stranica, sa 20 slika u tekstu.

Knjiga je razdijeljena u 3 poglavlja. Prva dva poglavlja bila su objelodanjena u našem jeziku 1927. godine u stručnom listu Udruženja jugoslov. inženjera i arhitekata. Treće poglavlje izišlo je bilo u našem jeziku u Spomenici Gospodarsko-šumarskog fakulteta u Zagrebu.

Ovo njemačko izdanje svojih radova priredio je pisac u glavnom za inozemstvo. Ono ipak — kako to pisac ističe u uvodu — nije čist prevod prijašnjih triju radova, već se ima smatrati kao poboljšano i popunjeno njihovo izdanje, jer je pisac pri njihovu prevođenju na njemački jezik neka mjesta poboljšao i popunio.

Djelo se naručuje kod pisca (Gospodarsko-šumarski fakultet). Cijena mu je Din 62.— **L.**

IMENOVANJE

Naš uvaženi kolega i saradnik gosp. dr. Josip Balen, vanredan profesor poljoprivredno-šumarskog fakulteta na univerzitetu u Beogradu, imenovan je ovih dana redovnim profesorom toga univerziteta. Čestitamo!

UMRLI

† VJENCESLAV SIRUČEK,

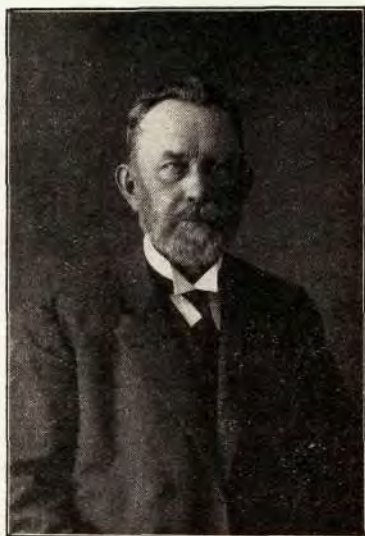
šum. ravnatelj vlastelinstva Nuštarskog, preminuo je nakon kratke i teške bolesti dne 12. avgusta 1930. u Nuštru.

Pokojnik se rodio u Horní Jelení u Českoj 28. septembra 1860. g., gdje je polazio i osnovnu školu. Realku je apsolvirao u Kralovem Hradecu, a šumarske je nauke slušao na visokoj školi za kulturu tla u Beču. Kao šumarski vježbenik i pristav službovao je od god. 1881—84 na vlastelinstvu grofa Bubne u Hor. Jelení, a kasnije je kao šumarski pristav i upravitelj šumarije službovao kod vlastelinstva baruna Tercsenyja u Arnsdoru i to do god. 1887. Te je godine nastupio službu kod nuštarskog vlastelinstva grofa Khuena-Bellasija. Postepeno je bio unapređen za nadšumara i šumarnika, a god. 1923. postavljen je za ravnatelja »D. D. Srijem za industriju drva, Nuštar«.

Pokojnik bijaše državljanin Jugoslavije. Bio je članom Hrv. čitaonice u Nuštru od njena osnutka, kao i članom utemeljiteljem nuštarskog vatrogasnog društva. Bio je šta više nekoliko godina i predsjednikom toga društva.

Kao vrstan šumar posvećivao je osobitu pažnju pomlađivanju šuma, a bio je i dobar lovac, te je lov na tom vlastelinstvu podigao na znatnu visinu. Osim toga poznao je vrlo dobro poljoprivredu.

Bio je dugogodišnji redoviti član šum. udruženja, a posjećivao je redovito i godišnje šum. skupštine. U vršenju svojih svestranih službenih dužnosti bio je nečuvano neumoran, strog i pravedan, a prema potčinjenom osoblju i prema narodu susretljiv.

Pokojni Siruček bio je uzorom službenika privrženog svome službodavcu. To se pokazalo i time, što je prigodom prevrata oružanom rukom sa svojim osobljem branio kroz više dana vlastelinski dvor, u koji su pljačkaši htjeli silom da prodru. Stoga je, naravski, kroz cijelo vrijeme svoga službovanja uživao potpuno povjerenje vlastelina. To se pokazalo i time, da ga je njegov službodavac, g. grof Dragutin Khuen, otpratio zajedno sa cjelokupnim vlastelinskim činovnicima i službenicima, vodom vatrogasaca i mnogobrojnim pučanstvom iz Nuštra i okolice do rim. kat. groblja. Tu je vlastelinstvo dalo za njega saizdati grobnicu, a i mnogobrojni vijenci položeni su mu na odar od strane vlastelinstva, činovništva i prijatelja. Ostavio je rastuženu suprugu i 5 punoljetne djece, koja su više manje sva opskrbljena.

Laka mu bila hrvatska zemljica, koju je, premda porijeklom stranac, ipak vrlo ljubio.

Ivan Tropper.

† JOSIP HAVAS,

kr. ugarski ministarski savjetnik u p., umro je u Budimpešti dne 16. septembra o. g. u 83. godini starosti.

Pokojnik je prije rata bio kroz duži niz godina šefom kr. šumarskog ravnateljstva u Zagrebu i kao takav — a već i ranije — istakao se svojim upravnim i stručnim

sposobnostima. Svoje vrlo uspješno službovanje završio je u ministarstvu poljoprivrede u Budimpešti.

Bio je dugogodišnjim članom Hrvatsko-slavonskog šumarskog društva, a za vrijeme službovanja u Zagrebu i upravnog odbora toga društva. Počivao u miru!

IZ UDRUŽENJA

ZAPISNIK

IV. sjednice Upravnog odbora Jugoslovenskog šumarskog udruženja, održane na dan 6. septembra 1930. god. u Ljubljani.

Prisutni: Predsjednik Ing. Vilim Čmelik; podpredsjednici: Dr. Petračić, M. Čirković, ing. Lenarčič; tajnici: ing. Branko Manojlović i Dr. Neidhardt; blagajnik: Milan Drnić; odbornici: Dojković, Sacher, Dr. Balen, Miodragović, S. Bojić, Detela, Lang, Duić, Sevnik, Prpić, Grünwald, Pahernik i Vasić.

Ispričali su se: Baranac, Rohr, Frančišković, Ljuština, Markić. Predsjeda predsjednik ing. V. Čmelik.

1.) Poslovni tajnik čita zapisnik odborske sjednice od 20. jula 1930. u Našicama. Zapisnik ovjerovljuju gg. ing. Grünwald i ing. Dujić.

2.) Tajnik referiše tajničke poslove. Referiše o tome, šta je sve spremljeno za glavnu skupštinu. Glede predavanja za skupštinu prepušteno je podružnici, da ona odlučí. Podružnici je u tome predmetu javljen zaključak sjednice od 20. jula o. g. Podružnica je preuzela organizaciju skupštine.

Nadalje tajnik čita izvještaj a) o stanju popravaka na krovu zgrade Šumarski Dom i b) o svemu što je tajništvo poduzelo za šumarsko-lovačku izložbu u Ljubljani.

Prima se u cijelosti izvještaj tajništva.

3.) Blagajnik čita blagajnički izvještaj. Prima se u cijelosti.

4.) Tajnik čita predlog gosp. ing. Maksimovića u predmetu namještanja šum. vježbenika što više kod taksacionih i ostalih tehničkih radova.

Zaključuje se zamoliti Ministarstvo šuma i rudnika, da bi se vježbenici što više namještalí za vrijeme prvih dviju godina svoje službe kod radova taksacionih i tehničkih. Svrha toga jeste, da šumarski asistenti dodu što spremniji na državni praktični ispit.

5.) Tajnik čita žalbu gosp. nadsavjetnika Slapničara, koji se žali na Upravu, što ga nije kao člana nadzornog odbora pozvala na pregled blagajničkog poslovanja za god. 1929.

U tome predmetu važi član 16. Pravila. Po tome članu Uprava nije dužna pozivati nadzorni odbor na pregled. Nadzorni odbor je to dužan sam učiniti.

Zaključuje se da u buduće Uprava imade poslije skupštine ne samo javiti članovima nadzornog odbora njihov izbor, već i upozoriti ih na član 16. Pravila. Po tome se članu imade nadzorni odbor konstituisati i sam određivati pregled blagajničkog poslovanja.

Nadzorni odbor neka se u buduće uvijek zamoli, da javi Upravi kako i kada se je konstituisao, t. j., koga je izabrao za svoga predsjednika.

6.) Zaključuje se: Novi članovi suđeni od strane Drž. Savjeta izgubili su po članu 12. Pravila tom osudom pravo na članstvo J. Š. U. Uprava neka pismeno pozove one, koji to do sada nisu učinili, da se u roku od 14 dana sami ispišu iz članstva. U koliko to ne učine, smatraju se da su istupili.

7.) Odobrava se poklon jednoga primjerka Spomenice gosp. prof. Arthuru Poskinu, direktoru Zavoda za šum. istraživanja u Gembloux u Belgiji.

8.) Tajnik referiše, da je u vezi sa tačkom »4. Eventualija« od prošle sjednice stigao rukopis knjige gosp. Rade Dmitrašinovića. Gospodin Dmitrašinović moli za stručnu ocjenu.

Zaključuje se zamoliti gosp. Dr. Jovanovića za tu ocjenu.

9.) Zaključuje se zamoliti gosp. prof. Dr. Nenadića, Dr. Balena i Dr. Jovanovića, da uđu u redakcioni odbor brojeva »Lesnicke Prace« i »Las Poljski«, koji će biti posvećeni šumarstvu Jugoslavije.

Nadalje, da se zamoli gosp. prof. Dr. Levaković, da i on bude član redakcije time, da uredi posebne brojeve Šumarskog Lista, koji će brojevi biti posvećeni šumarstvu Českoslovačke i Poljske.

Redakcionom odboru biti će prvom zadaćom, da prikupi saradnike iz Jugoslavije i da im nadijeli teme. Sami članci treba da budu što kraći i informativniji.

10.) Primaju se novi članovi: Ing. Peroković Ivo, šum. inženjer, Čabar; ing. Stefanović Miloš, prof. univerziteta Beograd; ing. Sotošek Stanko, šum. inženjer Drvar; ing. Vuković Veljko, šum. inženjer Sarajevo; ing. Grozdanić Milan, šum. nadsavjetnik Ogulin; ing. Sučić Jakov, šum. inženjer, Turbe.

Prima se za člana pomagača: Žegarec Pavle, stud. forest Zagreb.

11.) Zaključuje se predložiti glavnoj skupštini Skoplje, kao mjesto zborovanja u godini 1931. Po mogućnosti početkom oktobra.

12.) Na završetku sjednice ustaje gospodin podpredsjednik Dr. Petračić. Zahvaljuje se u ime Udruženja gosp. predsjedniku ing. Čmeliku, koji je toliko pomagao radu našeg Udruženja u prošle dvije godine.

Tople riječi gospodina podpredsjednika primaju se s odobravanjem.

ZAPISNIK

54. (IX.) glavne godišnje skupštine Jugoslovenskog šumarskog udruženja, održane na dan 7. septembra 1930. u Ljubljani.

Gospodin predsjednik ing. Vilim Čmelik otvara kongres u 10 sati prije podne u maloj dvorani Kasina. Toplim riječima pozdravlja zastupnika Njegovog Veličanstva Kralja, brigadnog generala M. Popovića. Iza toga izreče u kratkom govoru odprilike ovo:

Njegovo Veličanstvo je Pokrovitelj našega Udruženja. Manifestom od 6. januara 1929. udaren je čvrst temelj budućnosti naše otadžbine. Udaren je i čvrst temelj budućnosti našega šumarstva. Promatramo li rad na polju šumarstva kroz zadnje dvije godine, vidimo, da se on može rasčlaniti u dva dijela: 1.) Zakonodavni rad i 2.) revizija dugoročnih ugovora. U oba ta smjera radilo se je mnogo i intenzivno. Najvažniji plod zakonodavnog rada jeste novi Zakon o šumama od 21. XII. 1929. Njime je udaren čvrst temelj šumarskoj politici cijele države. Na tom zakonu su saradivali, može se reći, mnogi šum. stručnjaci. Saradivalo je na njemu mnogo i ovo naše

šumarsko Udruženje. Moram primjetiti, da se u novom zakonu nije moglo ići u velike detalje. Prilike su u raznim krajevima naše otadžbine odviše heterogene. Zakon je u svakom pogledu dao jasne i odlučne smjernice i odredbe, kako se ima čuvati i unapređivati naše šumarstvo, bez obzira čije su vlasništvo šume. Detaljne odredbe, koje će ovisiti od lokalnih prilika, donositi će i upravne oblasti. Tako kr. banske uprave, dotično ban, odnosno, i za manje važne lokalne odredbe, sreski načelnici prema utvrđenim zakonskim odredbama.

Donešeni, dotično dovršeni su svi pravilnici i uredbe, koji su potrebni za provedbu zakona o šumama. Zakon o šumama mogao je dati samo glavne smjernice. Detalje razrađuju pravilnici.

Zakon o šumama ima da se provede u život. Svakako će to nailaziti na poteškoće. Ali poteškoća imade kod provedbe svega što je novo. Nema napretka bez poteškoća. No ako se ispravno shvati manifest Njegovog Veličanstva Kralja od 6. januara, dužnost nam je svima bez razlike, da živo poradimo na tome, da naša Kraljevina na šumarskom polju živo korakne naprijed. Baš posljednje vrijeme dani su za to svi uslovi.

Drugi važan momenat u radu na šumarskom polju bila je revizija dugoročnih ugovora o prodaji drva iz drž. šuma. Ovo je pitanje također potaknulo Jugoslovensko šumarsko udruženje.

Kod revizija dugoročnih ugovora bile su ove direktive:

1.) Osiguranje trajnosti naših zelenih šuma. One su izvor državnih i opće narodnih prihoda. Taj izvor ne smije da ugasne.

2.) Osiguranje što većeg prihoda drž. kasi računajući sa prilikama, koje postoje. Zahvaljujući saradnji stručnjaka i ovaj je rad u glavnom priveden kraju.

Iz ovih nekoliko misli odmah možemo da stvorimo zaključak u dva pravca:

a) O radu šumarstva u prošloj godini

b) O radu, koji nama šumarima predstoji u budućnosti.

U prošloj godini doneseni su zakoni, pravilnici i naredbe. Zakon o šumama, o bujicama, o ograničavanju drž. šuma. Stvorena je baza za budućnost.

Naš rad u budućnosti kristalizuje se sam od sebe. Njegov smjer je posve jasan. Uvjeren sam, da šumari Jugoslavije imaju dobre volje, spremne i energije, da se intencije zakona o šumama i ostalih uredaba provedu.

Šumarstvo je jedna od najvažnijih naših privrednih grana. Naša je zadaća i cilj, da se ono što bolje unaprijedi i podigne.

Mi šumari dugujemo veliku zahvalnost Njegovom Veličanstvu Kralju. Manifestom od 6. januara omogućen je naš rad. Predlažem, da sa ovoga zbora odašaljemo svome Visokom Pokrovitelju slijedeći brzoplet:

Njegovom Veličanstvu Kralju Aleksandru I. — Beograd.

Jugoslavenski šumari sakupljeni na svojoj 54-toj godišnjoj skupštini pozdravljaju Vaše Veličanstvo, Visokog pokrovitelja svoga Udruženja.

Da živi Vaše Kraljevsko Veličanstvo!

Da živi ceo naš uzvišeni Kraljevski Dom!

Na te riječi predsjednika svi prisutni ustaju i kliču »Živio Kralj«.

Uzima ponovo riječ predsjednik i pozdravlja sve prisutne. Pozdravlja izaslanike bratskog čehoslovačkog naroda: izaslanika Ministarstva zemeljstvu u Pragu, g. višeg inspektora ing. Adolfa Maleca; izaslanika čehoslovačkog šumarskog udruženja, glavnog tajnika g. ing. Bohumila Waltera. Pozdravlja gosp. profe-

sora Arthura Poskina, koji je odaslan u Jugoslaviju od belgijske vlade, da vidi i proučava naše slavonske hrastike; pozdravlja gg. zastupnike vlasti i raznih društava iz Ljubljane, zastupnika bana, podbana g. Dr. Pirkmajera; Dr. Plessa kao zastupnika Zbornice za trgovinu, obrt i industriju i t. d.

Uzima riječ gosp. delegat čehoslovačkog ministarstva šuma ing. Malec. Toplim riječima zahvaljuje na pozdravu predsjednika. Uvjerava o osjećajima Čehoslovaka prema bratskom jugoslovenskom narodu. Čestita Jugoslaviji na novom zakonu o šumama.

Zatim su govorili g. podban Pirkmajer, g. delegat čehoslovačkog šum. udruženja ing. Walter te zastupnik Zbornice T. O. I. g. Dr. Pless. Zahvaljuju Jugoslovenskom šumarskom udruženju. Ističu važnost šumarstva u Jugoslaviji i veliku životnu zadaću jugoslavenskih šumara.

Ustaje g. prof. Poskin A., direktor zavoda za šum. istraživanja u Gembloux, Belgija. Iskrenim riječima oduševljenja zahvaljuje na svemu, što mu je iskazano na njegovoj ekskurziji kroz Jugoslaviju. Svoj put kroz tu velebnu zemlju završava ovim kongresom i posjetom šum. lovačke izložbe. Hvali ove manifestacije cijenjenog jugoslavenskog šumarstva.

Tajnik N. Neidhardt čita pozdrav poljskog šumarskog udruženja. Žele uspješan rad i žale, što ove godine ne mogu da odašalju lično svoje delegate.

Gosp. predsjednik ing. V. Čmelik predlaže, da se odašalju slijedeći brzojavi:

»Gospodinu Petru Živkoviću, ministru predsjedniku

Beograd.

Jugoslovenski šumari, sakupljeni na svom 54. zboru pozdravljaju Vaše gospodstvo. Mole i za Vašu buduću blagonaklonost prema šumarskoj struci.«

»Gospodinu Dr. A. Korošcu,

Ministru šuma i rudnika

Beograd.

Jugoslovenski šumari pozdravljaju Vaše gospodstvo svoga ministra, sa svog 54. godišnjeg zbora u Ljubljani. Žele zelenoj struci što veći procvat pod Vašom cijenjenom vrhovnom upravom.«

»Gospodinu

Ministru Zemelstvu

Praha.

Šumari Jugoslavije iskreno pozdravljaju Vaše Gospodstvo sa svog 54. godišnjeg zbora u Ljubljani.«

Prisutni prihvaćaju sa odobravanjem.

Riječ uzima gosp. ing. Novak. Čita opis Ekskurzije, koju će skupštinari prigodom ove skupštine apsolvirati kroz šume kamniške meščanske korporacije (štampano u posebnoj brošuri).

Predsjednik na to završava svečano otvorenje kongresa. Zakazuje nastavak zborovanja za isti dan poslije podne u 16 sati.

Za ovjerovljenje skupštinskog zapisnika predlaže gosp. ing. Fay-a i g. Dr. Petračića, što se prima jednoglasno.

Nastavak zborovanja:

isti dan u 16 sati u velikoj dvorani Kasina.

Tajnik čita pozdravne brzojave članova, koji nisu mogli lično da prisustvuju, pa brzojavno žele uspjeh zborovanja: Jovan Jekić, Eduard Slapničar, ing.

Baranac, ing. Rohr, ing. Markić, ing. Nedimović, ing. Perušić, Nikola J. Pleša, Kosinjković, ing. Grubić, ing. Gačić.

Prije prelaza na dnevni red čita tajnik slijedeći predlog odbora.

»U Pravilima našeg Udruženja, predviđeno je da uvijek glavna skupština ima odlučiti, gdje da se slijedeće godine održi godišnje zborovanje. Predlaže se Skoplje kao mjesto zborovanja u god. 1931. Vrijeme zborovanja nekako početkom oktobra.«

Razvija se debata o mjestu zborovanja u god. 1931.

Potpredsjednik Ćirković razlaže, kako bi bilo lijepo, kada bi se mogla koja skupština Jugoslovenskog šumarskog udruženja održati u Čehoslovačkoj. Eventualno u istome mjestu i u isto vrijeme, kada čehoslovački šumari održavaju svoj zbor. Provedba te zamisli bila bi najbolje upoznavanje međusobnih prilika. Šumari obiju naroda upoznali bi se međusobno. Predlaže, da se prepusti odboru, da uznastoji stupiti u kontakt sa čehoslovačkim šum. udruženjem po predmetu. Ako li to naide na poteškoće, da se onda održi skupština u Skoplju.

Ing. Ružić: Prošle godine predložen je Sušak ili Ljubljana kao mjesto ovogodišnjeg zborovanja. Sušak za slučaj, ako se ne bi održavala izložba u Ljubljani. Zar se ne bi ta alternativa prošlogodišnjeg zbora mogla prenesti na ovu godinu i shvatiti tako, da se 1931. održi skupština na Sušaku. Predlažem Sušak.

Ing. Miklau govori o tome, kakve bi sve poteškoće postojale, kada bi se skupština održavala u Č. S. R. Teško je skupno išta rešavati. Ne razumije se jezik. Opasnost je k tome, da bi na ovakovu našu skupštinu u inozemstvo došlo razmjerno malo članova. Ne može nekolicina članova stvarati zaključke, koji imaju važnost za čitavo društvo. Po pravilima se skupština može održavati sa »stiglim brojem članova«. Predlaže, da se rađe organizuje kakova ekskurzija u inostranstvo.

Podpredsjednik Ćirković odgovara kako moramo, da se što više zbližimo sa čehoslovačkom braćom. Predlaže, da se zaključi, da se do godine nastoji skupština održati u istome mjestu kao i skupština Č. S. R. Ako taj kontakt ne uspije, da se održi u Skoplju.

Ing. Ružić predlaže Č. S. R. ili Sušak.

Ing. Ferencić govori protiv održavanja skupštine u Č. S. R. Glavni razlog jesu veliki troškovi. Došlo bi vrlo malo članova.

Nakon kraće daljnje debate prihvaća se predlog g. Ćirkovića, da do godine odbor nastoji stupiti u kontakt sa Čehoslovacima. Ukoliko bi se naišlo na teškoće, neka se u god 1931. održi skupština u Skoplju.

Prelazi se na 3. tačku dnevnoga reda: rasprava o izvještaju upravnog odbora o radu u prošloj godini.

Predsjednik predlaže, da se odmah pređe na debatu t. j., da se uopće izvještaj ne čita. Izvještaj je svima dobro poznat, jer je već pred više od mjesec dana štampan i razaslan članovima.

Riječ uzima nadsavjetnik ing. Ružić. Razlaže, kako je prošle godine kritikovao rad upravnog odbora. Ove godine ne može da kritikuje. Vidi se, da se je radilo mnogo. Uprava je učinila sve što je mogla. Naše je čitavo šumarstvo kroz zadnju godinu dobilo tekovine, koje mu se kroz ranijih 10 godina nisu dale. Novi zakon o šumama je odličan.

Uprava je zavrijedila pohvalu. U daljnjem govoru moli, da mu zbor izvini, što nije mogao učiniti tokom godine sve ono, što je prošle godine razlagao, a tiče se ka-
k-
k-
k-

o gljivarstvu. Okupiranost u poslu priječi ga u tome. Nas šumare čeka toliki uži stručni rad, da se na žalost drugim osim naše uže struke, ne možemo intenzivnije baviti.

Ing. Rustija: Gospodo! Dužnost mi je da Vama svima najljepše zahvalim na pomoći, koju ste iskazali pripravljalnom odboru za šumarsko-lovačku izložbu. Rada oko izložbe bilo je veoma mnogo. I baš ovom prilikom, kada vidimo, kako je izložba uspjela, sada možemo pravo da prosudimo kako su izložbe veoma važno sredstvo propagande za svaku pa i za našu struku. Široka javnost ima prilike da na izložbi instruktivno upozna u čemu sastoji šumarstvo. U čemu je velika važnost naših šuma i našeg šumarstva. Sve novine donesle su izvještaje o izložbi. Ljepše propagande naše zelene struke ne možemo zamisliti.

Uspjeh izložbe je velik. Kulminira u tome, što su Veličanstva Kralj i Kraljica izvoljeli osobno doći na izložbu, razgledati ju i pokloniti joj svoju pažnju.

Kako rekoh, rada oko izložbe bilo je veoma mnogo. Zahvalnost za to ide mnogo zagrebačkom šumarskom fakultetu. Zahvalnost velika ide i ovom našem šumarskom Udruženju. Upravni odbor je potpomagao izložbu sa svim silama. Uspjeh izložbe nije samo uspjeh rada pripravljalnog odbora i Podružnice, već i uspjeh rada ovog našeg čitavog Udruženja i njegove Uprave.

Nažalost moram da pripomenem, da su neki predmeti morali ostati na izložbi neizloženi. Odziv je u prvom početku bio malen. U zadnji čas, kada je sve ostalo već bilo aranžirano, stiglo je još mnogo izložbenog materijala. Nažalost neki se ti predmeti nisu zbog pomanjkanja prostora mogli izložiti.

Moli gg. skupštinare da izvinu taj manjak kao i eventualne druge manjke izložbe, ako ih imade. Ovo je prva šum. izložba u našoj ujedinjenoj otadžbini.

Izrazuje ponovnu zahvalnost Upravnom odboru u predmetu potpomaganja izložbe.

Gosp. predsjednik ing. Vilim Čmelik stavlja na skupštinu upit, da li se prima izvještaj upravnog odbora.

Izvještaj se prima jednoglasno uz odobravanje sviju skupština.

Prelazi se na blagajnički izvještaj. Pošto je blagajnik pročitao izvještaj o stanju imovine i fondova, zatim izvještaj nadzornog odbora, uzima riječ gosp. inspektor ing. Borošić. Govori o potpori, što ju je Ministarstvo obećalo već ranije Udruženju u iznosu od 40.000 Din.

Sada je Glavna kontrola dala svoju vizu. Ta suma će se isplatiti iz režijskog fonda. Daskora će se moći isplatiti od gornje svote 15.000, dok će se ostalo isplatiti do godine.

Osim toga je ove godine bilo predviđeno u budžetu Ministarstva 30.000 Din kao potpora Udruženju. Ta je svota Udruženju isplaćena u cijelosti.

Izvještaj blagajne, nadzornog odbora, stanje imovine i fondova prima iza toga skupština jednoglasno.

Predsjednik predlaže, da bi se prešlo na 4. tačku dnevnog reda t. j. na raspravu o budžetu za 1931. godinu. Predlaže gosp. prof. Dr. Nenadića, ing. Ružića i ing. Fay-a, da razmotre budžet i da u tome smjeru stave svoj predlog skupštini.

Za vrijeme dok su imenovana gospoda radila na budžetu održao je g. ing. Lupša predavanje o eksploataciji šuma u Siamu i o lovu i lovarstvu Siamu.

Zatim se predlaže budžet, koji se prihvaća kako slijedi:

primici: Predlog budžeta Jugoslovenskog šumarskog udruženja za godinu 1931.

Stavka	O z n a k a	Za godinu 1931. predloženo	Za godinu 1930. odobreno	Prema budžetu za godinu 1930. predlaže se		U godini 1929. primljeno	U godini 1931. odobreno	O p a s k a
		Dinara	Dinara	više	manje	Dinara	Dinara	
				Dinara	Dinara			
1.	Članarina redovitih članova	70.000.—	70.000.—	—	—	57.591.—	70.000.—	
2.	Članarina članova pomagača	3.000.—	3.000.—	—	—	3.760.—	3.000.—	
3.	Članarina članova podupiratelja	—	—	—	—	300.—	—	
4.	Doprinos članova dobrotvora	—	—	—	—	—	—	
5.	Članarina članova utemeljača	—	—	—	—	2.000.—	—	
6.	Preplate na Šumarski List	20.000.—	20.000.—	—	—	20.279.30	20.000.—	
7.	Pristojbe za oglase u Šum. Listu	10.000 —	10.000.—	—	—	27.370.45	10.000.—	
8.	Pripomoći Ministarstva, Imov. opć. i t. d.	—	—	—	—	—	40.000.—	
9.	Stanarina i prirezi za Šum. Dom	325.000.—	174.750.—	150.250.—	—	131.152.50	325.000.—	
10.	Kamate na uložene glavnice	5.000.—	5.000.—	—	—	6 516 72	5.000.—	
11.	Za prodane pojedine brojeve Šum. lista	200.—	200.—	—	—	172.—	200 —	
12.	Za prodane knjige	5.000.—	5.000.—	—	—	5.334.25	5.000.—	
13.	Predumovi	1 000.—	1.000.—	—	—	5.680.—	—	
14.	Nepredviđeno	2.000.—	2.000.—	—	—	99 268.33	2.000.—	
15.	Pripomoći za studente sabrane	2.000.—	2 000.—	—	—	500.—	2.000.—	
U k u p n o :		443.200.—	292.950.—	150 250.—		359.924.60	482 200.—	

Izdaci: Predlog budžeta Jugoslovenskog šumarskog udruženja za godinu 1931.

Stavka	O z n a k a	Za godinu 1931. predlaže se	Za godinu 1930. odobreno	Prema budžetu za godinu 1930. predlaže se		U godini 1929. izdano	Za godinu 1931. odobrava se	O p a s k a
		Dinara	Dinara	više	manje	Dinara	Dinara	
1.	Tisak Šumarskog lista	100.000.—	100.000.—	—	—	83.187,50	100.000.—	+ (predujmovi isplate uz povrat za 1930.)
2.	Paušal uredniku, tajniku i blagajniku	54.000.—	54.000.—	6.000.—	—	54.000.—	60.000.—	
3.	Nagrada namještenici	20.400.—	20.400.—	—	2.400.—	18.000.—	18.000.—	
4.	Nagrada podvorniku	1.800.—	1.800.—	—	—	1.800.—	1.800.—	
5.	Putni troškovi tajnika i blagajnika	5.000.—	5.000.—	—	—	3.189.—	5.000.—	
6.	Troškovi za reprezentaciju	10.000.—	5.000.—	5.000.—	—	2.388.—	10.000.—	
7.	Poštarina i takse marke	10.000.—	5.000.—	5.000.—	—	7.315,70	10.000.—	
8.	Nabava stručnih knjiga i časopisa	10.000.—	2.000.—	8.000.—	—	2.527,90	10.000.—	
9.	Pisane potrebe i izmjena pisacog stroja	9.000.—	3.000.—	6.000.—	—	1.668,20	9.000.—	
10.	Honorari saradnicima Šumarskog lista	20.000.—	12.000.—	8.000.—	—	12.414,80	20.000.—	
11.	25% nagr. sabiračima oglasa za Šum. list	1.000.—	1.000.—	—	—	—	1.000.—	
12.	Razne pripomoći	3.000.—	1.000.—	2.000.—	—	1.000.—	1.000.—	
13.	Otplata duga brodske imovnoj općini	848.—	848.—	—	—	847,98	847.—	
14.	Nabavka i popr. namješt. i oprav. dvorane	10.000.—	5.000.—	5.000.—	—	1.124,50	10.000.—	
15.	Podružni u Ljubljani 10% od članarine	2.000.—	2.000.—	—	—	—	2.000.—	
16.	Osigurnina za Šum. Dom, knjižn. i blag.	1.500.—	1.500.—	—	—	1.456 —	1.500.—	
17.	Poslanskoj štedionici za manipulaciju	400.—	400.—	1.000.—	—	270,23	400.—	
18.	Grižanje i osvjetljenje društ. prostorija	3.000.—	2.000.—	800.—	—	4.015,70	3.000.—	
19.	Čišćenje snijega i podova	1.000.—	200.—	—	—	717.—	500.—	
20.	Okružnom uredu za osiguranje radnika	1.200.—	1.200.—	—	—	1.061,10	1.200.—	
21.	Telefonska taksa	1.200.—	1.200.—	—	—	1.200.—	1.200.—	
22.	Takse na oglase u Šumarskom listu	500.—	500.—	—	—	384.—	500.—	
23.	Izdružavanje kuće Šumarskog Doma	5.000.—	5.000.—	20.000.—	—	840.—	5.000.—	
24.	Putni troškovi odbornika	20.000.—	55.000.—	—	—	—	20.000.—	
25.	Porezi i prirezi za Šumarski Dom	90.000.—	1.000.—	35.000.—	—	54.190.—	90.000.—	
26.	2 stipend. à 800 D stud. Beograd, Zagreb	1.000.—	1.000.—	15.000.—	—	5.600.—	16.000.—	
27.	Nepredviđenoj	5.000.—	2.000.—	3.000.—	—	8.048,50	3.000.—	
28.	Svetosavske knjiž. nagrade za djake	2.000.—	—	2.000.—	—	—	2.000.—	
29.	Članarina za Udruženja i Saveze	2.000.—	—	2.000.—	—	—	2.000.—	
30.	Fondu za temeljitu opravku Šum. Doma	50.000.—	—	50.000.—	—	—	74.000.—	
31.	Pripomoći za studente od sabiranja	2.000.—	2.000.—	—	—	—	2.000.—	
Ukupno:		442.848.—	290.048.—	173.800.—	2.400.—	267.326,11	480.947.—	

→ (predumjmovi isplate uz povrat za 1930.)

Uzima riječ g. prof. Dr. Nenadić. Pohvaljuje rad oko izložbe kao i samu izložbu. Uspoređuje ovu skupštinu sa prijašnjima. Ova je skupština historijska. Već i radi novoga zakona o šumama i radi šumarske izložbe. Novi zakon je dobar, ali zapravo će on biti onakav, kakovog ćete ga Vi gospodo provadati. Ljubav će dati i morala bi dati smisao i dušu zakonu.

Između ove skupštine i prijašnjih golema je razlika. Dok su prijašnje skupštine često bile burne, ova je mirna. Slobodan sam joj ali ipak prigovoriti. Na ovoj skupštini nema nikakvog stručnog referata. Naše šumarstvo imade toliko vanredno važnih problema. Zar se o njima nisu mogli spremići referati? Evo na pr. sušenje množine crnogorice u Bosni. O tome na ovoj skupštini ne čujemo riječi. Uprava je za to trebala dati inicijativu. Pa evo nadalje problemi, koji su u vezi sa kmetskim šumama Pohorja. I o tome je trebalo spremići referat. Malo se kod nas stručno radi. Naša stručnost se malo poštuje. Malo se cijeni šum. nauka. Procjene šuma trebalo bi publikovati u Šum. Listu. U nekim novinama i dnevnim listovima napada se naša stručnost. Uprava o tome šuti i ne reaguje. Udruženje je prvo zvano da reaguje na ovakove napadače. Govori o članku u Lloyd, gdje je predbačeno bilo, da šumari neznaju procjenjivati, prigodom jedne licitacije Križevačke imovne općine.

Na kritiku g. prof. Dr. Nenadića odgovaraju slijedeća gospoda: Lenarčič, Čmelik, Ferenčič, Dojković.

Gosp. ing. Lenarčič žali što gosp. profesor nije spremio ranije referate o spominjanom, pa bi se o tome debatovalo.

Gosp. ing. Čmelik odgovara po istome predmetu. Svi članovi Udruženja dužni su da saraduju. Gospoda profesori su u prvom redu zvani da spremaju referate. Katastrofi u Bosni posvećivalo se je zadnje godine mnogo pažnje. Velike svote novaca su votirane za to. Šteta, što se ranije nije našlo gg. iz Bosne, koji bi pisali o predstojećoj opasnosti katastrofe.

Ing. Ferenčič, direktor križevačke imovne općine odgovara u predmetu licitacije, koju je gosp. profesor Dr. Nenadić napomenuo. Prvi članak u Lloyd bio je anoniman i spominjao je, da će uspjeh licitacije dokazati, kako je procjena bila previsoka. Međutim uspjeh je licitacije bio velik, pa je tim samim opovrgnuto pisanje onog prvog članka u Lloyd. Ne smatra, da je bilo potrebno na to reagirati.

Gosp. dir. Dojković, spominje kako je prošlogodišnja skupština bila posvećena gotovo isključivo kmetijskim šumama Pohorja. A i na ovoj skupštini spremljen je jedan predlog o tome. O tome predlogu biti će kasnije govora. Jednako je djelomičnom zaslugom Udruženja omogućeno, da se osnuje škola za seljake-šumske posjednike. Škola će se otvoriti ove jeseni u Mariboru. Udruženje je dapače dosta radilo za seljake šumske posjednike u Pohorju.

Uzima riječ gosp. prof. Dr. Nenadić. Ukratko se osvrće na izlaganje predgovornika.

Predsjednik ing. Čmelik predlaže, da se prede na nastavak dnevnoga reda.

Tajnik čita slijedeći predlog pravilnika Podružnice Jugoslovenskog šumarskog udruženja u Ljubljani.

»Pavilnik Podružnice Jugoslovenskog šumarskog udruženja u Ljubljani

§ 1.

Podružnice se konstituišu i rade po smernicama predviđenim u IV. odsjeku pravila J. Š. U. Podružnice mogu osnivati i održavati vlastite šumske drevesnice, osnivati lokalne šumske izložbe i održavati svoje biblioteke.

Broj odbornika si određuju podružnice po potrebi.

§ 2.

Za opće unapređenje i zastupanje interesa šumarstva i šumske privrede u narodu podružnice mogu osnivati u manjim interesnim krugovima šumarske krugove (krožke).

1.) Član šumarskog krožka može biti svako lice, koje ima interes na šumi i koga uprava podružnice, kao člana krožka primi. Svaki član krožka ima jednako pravo glasa.

2.) Šumarski krožki biraju svoju upravu, koja se sastavlja jednako, kao uprava podružnice.

3.) Šumarski krožki mogu pošiljati na skupštine pripadajućih podružnica svoje delegate i to po jednoga za svakih započetih 50 članova. Delegate se može birati samo izmed redovitih članova udruženja.

4.) Članovi šumarskog krožka dužni su da plate podružnici samo vanrednu članarinu, koju određuje skupština podružnice. Na Šumarski List J. Š. U. ovi članovi nemaju prava.

§ 3.

Pravilnik šumarskog krožka sastavlja po potrebi podružnica.

Ovaj pravilnik prima skupština u cijelosti.

Tajnik predlaže, da se podignu honorari u Šumarskom Listu za 50%. Originalni članci, da se plaćaju sa 60 Dinara, a prevodi sa 30 Din po stranici.

Prima se.

Riječ uzima gosp. podpredsjednik Dr. Petračič. Upravni odbor izabrao ga je za člana jury-a za ocjenu izložbenih slika na šumarsko-lovačkoj izložbi. Zahvaljuje na povjerenju. Nažalost članovi jury-a nisu iz Ljubljane. Zbog kratkoće vremena i mnoštva svijeta u izložbenim prostorijama nemoguće im je odmah obaviti ocjenu slika. Predlaže u ime izabranog jury-a da tu dužnost preuzme Podružnica J. Š. U. u Ljubljani, odnosno, priređivački odbor izložbe.

Prima se.

Gosp. podpredsjednik Lenarčič predlaže, da se zamoli Ministarstvo šuma u slijedećem predmetu.

Političke prilike posleratne dobe donesle su našem slovenskom šumskom posjedniku zabranu na njegovu svojinu. On ne može svojim imetkom slobodno raspolagati. Dapače niti sa objektima, koji sa ciljevima agrarne reforme nemaju nikakove veze. Kako je prestala politika strančarstva i kako su se prilike sredile, otpadaju razlozi za ove zabrane. Osobito bi u tome smjeru trebalo ići na ruku slovenskom šumoposjedniku na granici države, koji je sa svojom ekonomskom snagom od velike važnosti po državu. Treba da mu se u svrhu sredenja njegovih ekonomskih prilika dađe mogućnost slobodnog raspolaganja sa svojim šumskim posjedom. Naravno u okviru zakona o šumama. Šume u Dravskoj banovini većinom su u posjedu domaćeg življa. Uslijed zabrane agrarne reforme otešćan je napredak, otešćan kredit, investicije i t. d.

Prihvaća se predlog, da se zamoli Ministarstvo šuma da poradi na tome, da se podignu zabrane uslijed agrarne reforme nad šumoposjednicima.

Prelazi se na daljnu tačku dnevnoga reda.

Izbor nove uprave. Podpredsjednik Dr. Petračič predlaže, da se glasa po listama, kako se izbor ne bi odviše otegao. Uostalom skupština neka odluči o načinu glasanja.

Zaključuje se glasovati po listinama. Predlaže se listina po gosp. Miklau. Čita se ta listina.

Predsjednik pozivlje da se predadu listine. Nitko više ne predaje.

Predsjednik stavlja upite na skupštinare, da li da se prijede na glasanje o toj jednoj listini, koja je predana.

Skupštinari jednoglasno izjavljuju, da se ta listina kao jedina ima smatrati izabranom.

Nakon ponovnoga poziva, da se skupštinari odluče, izabire se jednoglasno:

za predsjednika: Miloš Ćirković, inspektor ministarstva saobraćaja, Kruševac; za podpredsjednike: I. Dr. Andrija Petračić, prof. univerziteta, Zagreb; II. ing. Milan Lenarčić, veleposjednik, Ribnica na Pohorju; tajnik: Dr. Nikola Neidhardt, asistent univerze, Zagreb; blagajnik: Dragutin Hradil, šum. nadsavjetnik u. m., Zagreb;

Za odbornike su izabrana gg.: Bogičević Aleksander, šum. nadsavjetnik, Pančevo Vojvodina; ing. Bojčić Savo, šum. nadsavjetnik, Ilidža; ing. Dujčić Branko, šum. savjetnik, Sušak; ing. Manojlović Branko, šum. nadsavjetnik, Jasenak; ing. Miodragović Bogoljub, šum. direktor, Aleksinac; ing. Petrović Dragoljub, šum. inspektor, Beograd; Dr. Balen Josip, prof. univerziteta, Beograd; Dojković Vilim, šum. direktor u. m., Novska; ing. Grünwald Josip, šum. direktor, Zagreb; ing. Prpić Petar, viši inspektor, Beograd; ing. Rohr Petar, šum. direktor, Našice; ing. Sacher Hugo, šum. direktor, Belišće; ing. Pahernik Franc, veleposjednik, Vuhred; ing. Sevnik Franjo, Soteska; ing. Šivic Antun, šum. inspektor, Ljubljana.

Za zamjenike odbornika izabrani su:

Ing. Divjak Tihomir, šum. savjetnik, Banja-Luka; ing. Krstić Orestije, Tetovo; ing. Sarnavka Roman, šum. inspektor, Beograd; ing. Šurić Stjepan, šum. savjetnik, Sušak; ing. Božić Cvjetko, šum. direktor, Ljubljana.

U nadzorni odbor izabrana su gospoda:

Ing. Rustija Josip, šum. nadsavjetnik, Ljubljana; Drnić Milan, šum. nadsavjetnik, Zagreb; Dr. Škorić Vladimir, prof. univerziteta, Zagreb; Jerbić Ivan, šum. nadsavjetnik, Zagreb.

Zamjenici nadzornog odbora: Ing. Jošovec Adolf, šum. nadsavjetnik, Zagreb; ing. Lončar Milutin, šum. nadsavjetnik, Zagreb.

Uzima riječ izabrani predsjednik gosp. Miloš Ćirković. Zahvaljuje srdačnim riječima na izboru i povjerenju, koje mu je skupština iskazala. Zahvaljuje bivšem predsjedniku gosp. ing. Vilimu Čmeliku, koji je tako požrtvovno vodio lađu našega Udruženja. Novi odbor nastojati će da vodi Udruženje onim smjerom, koji je Udruženju dao raniji odbor. Moli gospodina bivšeg predsjednika, da bi i u buduće zadržao svoju blagonaklonost prema našem društvu, kako bi i u buduće mogao između društva i Ministarstva postojati onaj kontakt i razumijevanje, kako je to bilo kroz ove posljednje dvije godine.

Time je skupština završena dne 7. septembra oko 20 sati u večer.

Skupštini je prisustvovalo oko 120 članova.

Predsjednik:
Ćirković v. r.

Tajnik:
Neidhardt v. r.

Ovjerovili:

Petračić v. r. Fay v. r.

Gosp. Ministar dvora poslao je 10. septembra o. g. predsjedniku našega udruženja ovaj dopis:

Primivši sa zadovoljstvom izraze odanosti podnesene sa skupštine Jugoslovenskog šumarskog udruženja u Ljubljani, Njegovo Veličanstvo Kralj blagovoleo je narediti mi, da učesnicima skupštine izjavim zahvalnost.

Ministar dvora: B. D. Jevtić.

ISKAZ UPLATA ČLANARINE U MJESECU AUGUSTU I SEPTEMBRU 1930.

Redoviti članovi uplatiti po Din 100.— za god. 1930.: Anić Milan, Zagreb; Abramović Ante, Zagreb; Asančaić Ivan, Drenje; Branković Mihajlo, Novi-Sad i za god. 1929. Din 100.—; Böhm Viktor, Fužine; Babić Marko, Nemila i za god. 1929. Din 100.—; Crvenčanin Božidar, Beograd; Cenić Ante, Cerna; Cestar Stjepan, Novigrad-Podravski; Ćirković Miloš, Kruševac; Dmitrašimović Rade, Oštrelj; Denisov Gabriel, Modruš; Drtik Ivan, Vukovar; Doder Risto, Sjetlina i za god. 1929. Din 50.—; Dereta Branko, Vinkovci; Dujić Branko, Sušak; Drenovac Svetozar, Drežnik; Dremil Oskar, Zagreb za god. 1929. 100.— i za 1930. 50.— Din; Erny Rudolf, Zagreb i za god. 1929. Din 100.—; Ferljan Vladimir, Teslić i za god. 1929. Din 100.—; Filipan Franjo, Klenak; Glaser Viktor, Ruše; Grozdanić Milan, Ogulin i upis Din 20.—; Grahovac Zetar, Nova-Gradiška Din 50.— za II. polg. 1930.; Grünwald Josip st., Zagreb; Glaučnik Pavel, Pragersko; Hradil Dragutin, Zagreb; Jurhar Franjo, Donja Lendava; Dr. Jovanović Đoka, Beograd; Joksimović Kosta, Arandelovac; Jakovljević Leonid, Devdelija i upis Din 20.—; Koprić Andrija, Ivanovo-Selo; Kolibaš Rudolf, Zagreb i za god. 1931.; Kauders Alfons, Senj; Korošec Mijo, Beograd Din 50.— za II. polg.; Krpan Rudolf, Sušak; Leustek Albin, Zagreb; Madarević Srećko, Zagreb i za god. 1929. Din 100.—; Miklau Otmar, Slov. Bistrica; Mijušković Petar, Zavidović; Milošević Ante, Teslić; Nikić Stjepan, Sarajevo; Ostojić Dušan, Grabovci; Obereigner Emil, Ljubljana; Oblak Franjo, Ogulin; Premužić Andrija, Sarajevo i za god. 1929. Din 100.—; Popović Dušan, Han-Pijesak; Pipan Rudolf, Čazma; Pauković Antun, Karlovac; Petrak Đuro, Kutina; Petrović Lazar, Beograd; Ravnik Franjo, Prnjavor Din 50.— za II. polg. 1930.; Radimir Dragutin, Sarajevo; Skoupil Jaroslav, Toplice; Stefanović M., Beograd i upis; Sučić Ivan, Zagreb i upis; Sulimanović Drago, Levanjska-Varoš; Sarnavka Roman, Beograd za II. polg. 1930. Din 50.—; Seljak Janko, Zagreb za I. polg. 1930. Din 50.—; Trumić Danilo, Našice; Tomljenović Ante st., Mikanovci; Weiler Adolf, Čazma.

Za god. 1929. Adulović Stevan, Din 50.— II. polg.

Članovi pomagači: Godek Ivan, Zagreb Din 30.— a konto članarine za 1930.; Gajić Nikola, Beograd Din 60.— za god. 1930. i upis; Novicki Ivan, Beograd Din 50.— za god. 1930.; Žegarac Vladimir, Zagreb Din 20.— akonto za god. 1930.; Šepa Bogdan, Zagreb Din 50.— za god. 1930.

Pretplata na Šumarski List: Destilacija drva d. d. Teslić Din 50.— za II. polg. 1930.; D. Milovanović, Sverdlovsk Din 60.— za II. polg. 1930.; Stipić Bartol, Sarajevo Din 50.— za II. polg. 1930.

ISPRAVAK

U članku g. J. Šušteršića (Šum. List br. 8., strana 383.) ima prva rečenica 5. alineje da glasi ovako:

»Bilo bi ovdje od interesa saznati, da li je čišćenje oraha od grana na deblu u u lipnju i srpnju (prema spomenutom članku) vazda pokazalo dobra uspjeha — sve i pored toga, što su rane bile premazivane katranom?»

Netočni tekst nastao je radi toga, što je dotična rečenica bila od strane autora stilizovana posve nejasno, pak ju je urednik prestilizovao onako, kako ju je shvatio.

Uredništvo stoga moli gg. saradnike, da stilizaciji svojih članaka posvete najveću pažnju, kako bi svaki čitalac mogao da shvati smisao njihovih rečenica točno onako, kako ga shvaćaju oni sami.

OGLASI

DIREKCIJA ŠUMA II. BANSKE IMOVNE OPĆINE,

Broj: 1867/1930.

U Petrinji, dne 6. oktobra 1930.

OGLAS DRAŽBE:

Dana 10. novembra u 11 sati do podne prodavati će se na javnoj dražbi putem pismenih ponuda kod Direkcije šuma II. banske imovne općine u Petrinji i to:

U Srezu Ribošćak 4.018 hrastovih, jasenovih i brestovih stabala, te po jedno vrbovo i klenovo stablo procenjenih sa 5.501 m³ grade i sa 2,186.138 Dinara novčane vrijednosti.

U srezu Piškornjač predjel Velika Lasinja 6.666 hrastovih i 3 čamova stabla procenjeno sa 6.038 m³ grade i sa 1,995.959 Dinara novčane vrijednosti.

U srezu Vranova glava 844 hrastova i 7 cerovih stabala procenjenih sa 1.070 m³ grade i sa 313.083 Dinara novčane vrijednosti.

Poblži uvjeti mogu se saznati kod Direkcija šuma II. banske imovne općine u Petrinji.

Pečat:

Direktor:
Vlatković v. r.

Broj: 13681/1930.

OGLAS DRAŽBE HRASTOVIH I JASENOVIH STABALA.

Na osnovu odobrene drvosječne osnove za godinu 1930/31., te na osnovu rješenja kr. banske uprave savske banovine Poljoprivredno odeljenje III. šumarski odsjek u Zagrebu od 15. IX. 1930. broj 65282 prodavati će se na **dan 29. oktobra 1930. u 10 sati prije podne** kod Direkcije šuma Brodske imovne općine u Vinkovcima zdrava, suha, polusuha hrastova i jasenova stabla kako slijedi:

Broj skupine	Ime sječe	Šumska uprava	Broj stabala			Drvena masa sposobna za gradnju	Procijenjena vrijednost	Udaljenost od najbliže želj. stanice	Količina ogre- va, koju kupac ima izraditi, složiti i predati brod. imov. općini	O p a s k a
			hrastovih	jasenovih	ukupno					
					m ³	dinara	km	pr. met.		
1	Ilijanska	Trnjani	360		360	1018	254.993	3.4	540	suharevi
2	Luščić	Cerna	300		300	1995	1.087.060	4.9	1200	
3	Ripača	O t o k	320		320	1263	616.751	5.5	1200	
4	Čunjevci		186		186	1180	1.003.054	7.—	910	
5	Čunjevci		51		51	278	113.963	7.—	310	suharevi
6	Jošava		36		36	229	112.281	7.—	220	suharevi
7	Gradina	R a j e v o s e l o	215		215	1392	695.618	12.—	1240	
8	Ist. Kusare		175		175	1197	1.045.697	7.—	1000	
9	Kragujna		112		112	763	653.371	9.9	565	
10	Radiševo		182		182	1160	1.026.416	1.7	908	od br. 1-182
11	Rastovo I.		200		200	1426	1.120.517	3.—	1060	od br. 1-200
12	Rastovo II.		220		220	1611	1.637.874	3.—	1050	od br. 1-220
13	Trizlovi		150		150	1121	1.190.462	1.8	720	
14	Boljkovo		132		136	869	821.751	9.2	715	
				4	19					
Ukupno . . .			2639	4	2643	15521	11.415.808	—	11638	

Opći dražbeni uslovi:

1. Prodaje se samo za tehničku potrebu sposobna drvena masa. Sve ogrijevno drvo dužan je kupac predati u izrađenom stanju i složeno u hrpe sa 5% nadvisine brodske imovnoj općini na raspoloženje i to u oglasu navedenu količinu besplatno, a za preko te količine izrađeni složeni i predani ogrijev dobiva kupac odštetu od Din 7 po 1 prostornom metru.

2. Pisane ponude moraju biti sa 100 Din biljegovane ili sa odgovarajućim iznosom obložene, valjano zapečaćene, te najkasnije do 10 sati gore navedenog dana predane u urudžbenom zapisniku.

3. Ponudi se ima priložiti zaobina u iznosu od 5% od procijenjene vrijednosti, strani državljanin 10%, uvjerenje poreske vlasti da je uplatio porez za sve zakonom propisane rokove, te uvjerenje o nadmetačkoj sposobnosti.

4. Brzopjavne, sa potpunom zaobinom ne obložene, nikako ili nedostavno biljegovane, ispod isključne cijene, poslije ustanovljenog vremena predane, te u opće sa dražbenim uslovima nesuglasne ponude ne će se uzimati u obzir.

5. Kupovninu ima kupac uplatiti u gotovom novcu u blagajnu brodske imovne općine, ili kod novčanih zavoda, koje Direkcija šuma odredi i to:

a) Ako je kupljena jedna sječina $\frac{1}{3}$ kupovnine nakon primitka obavijesti, da je dražba odobrena t. j. kod potpisa ugovora (toč. 11.).

Ostali dio kupovnine prije početka otpreme izrađenog drvnog materijala sa željezničke ili parobrodarske stanice, nu najkasnije 90 dana poslije dospelog roka uplate prvog dijela kupovnine.

b) Ako su kupljene dvije ili više sječina $\frac{1}{4}$ sveukupne kupovnine po primitku obavijesti o odobrenju dražbe t. j. kod potpisa ugovora (toč. 11.) $\frac{1}{4}$ sveukupne kupovnine 50 dana iza dospelog roka prve uplate.

Preostali dio sveukupne kupovnine prije početka otpreme izradene robe sa željezničke odnosno parobrodarske stanice, nu najkasnije 60 dana iza dospelog roka druge uplate.

6. Svi ostali dražbeni uslovi mogu se saznati za vrijeme uredovnih sati kod Direkcije šuma u Vinkovcima, te kod nadležnih šumskih uprava.

7. Kupac je dužan, prije nego počne sjeći, dati o svom trošku i po uputi šefa šumske uprave izraditi fotografsku snimku one hrpe, koju je na dražbi dostao.

U VINKOVcima, dne 23. septembra 1930.

Direkcija šuma Brodske imovne općine.

OGLAS.

Šumska uprava vlastelinstva Vukovar prodaje iz vlastitih rasadnjaka franko vagon stanice Laslovo-Korogj jedno- i višegodišnje.

jasenove biljke (*Fraxinus excelsior*).

lijepo razvijene, sa veoma dobrim korenjem, 15—40 cm visoke.

Ista uprava prodaje i sjeme **amerikanskog crnog oraha za sjetvu**.

Narudžbe slati na Vlastelinsku šumariju Vukovar u Vukovaru.

OGLAS.

Tražimo starijeg, ali agilnog i dosta još sposobnog šumarskog inženjera, koji može biti i penzionisan, za rukovođenje jednog šumskog imanja od ca. 20.000 ha. Inženjer mora imati po zakonu propisane kvalifikacije. Mesto djelovanja nalazi se u Srbiji.

Ponude sa »curriculum vitae« i sa prepisom dokumenata kao i sa zahtjevom plate i doznačenjem stranog jezika, poslati na administraciju lista pod naslovom »Šuma«.

Broj: 13.995 — 1930.

OGLAS JEFTIMBE.

Na osnovu zaključka zastupstva Brodske imovne općine od 14. marta 1930. toč. 35. i riješenja kr. banske uprave savske banovine Poljoprivredno odeljenje III. u Zagrebu od 18. marta 1930. broj 26.643 održati će se na **dan 29. oktobra 1930. u 10 sati prije podne** javna jeftimba za dobavu 712.51 m³ jelove piljene odnosno tesane građe i to:

a)	570	komada	greda	18/21	cm.	7 m. duljine	sa	150.82	m ³
b)	310	»	»	18/21	»	8 m.	»	93.74	»
c)	350	»	»	15/18	»	5 m.	»	47.25	»
d)	800	»	»	15/18	»	6 m.	»	129.60	»
e)	300	»	»	12/15	»	4 m.	»	21.60	»
f)	800	»	»	12/15	»	5 m.	»	72.00	»
g)	810	»	»	12/15	»	6 m.	»	87.48	»
h)	3.700	»	letava	25/45	mm.	2 m.	»	8.32	»
i)	8.000	»	»	25/45	»	3 m.	»	27.00	»
j)	16.000	»	»	25/45	»	4 m.	»	74.70	»

Opći jeftimbeni uslovi.

1. Dobavlja se samo grada potpuno zdrava i neoštećena, oštrobrižno rezana ili merkantilno otesana po uzancama Zagrebačke burze.

2. Polovina dobavne grade imade se predati franco vagon Garčin, Slav. Šamac, Vinkovci, Otok, i Gunja odnosno franco šlep obala Save Slav. Šamac i Rajevoselo, najkašnje šest tjedana iza obavijesti o odobrenju jeftimbe po kr. banskoj upravi savske banovine u Zagrebu, a ostalih 50% najkašnje do konca mjeseca jula 1931. godine.

3. Pisane ponude moraju biti sa 100 Din. biljegovane, valjano zapečaćene, te najkašnje do 10 sati gore rečenog dana predane u blagajni direkcije šuma Brodske imovne općine.

4. U ponudi valja navesti cijenu slovima i brojkama po jednom kubnom metru zasebno za svaku vrst grade, napred pod a) do j) navedenu kao i ukupnu dobavnu cijenu, koja rezultira iz umnoška drvne mase i cijena pojedinih sortimenata.

5. Ponudi se ima priložiti žaobina u iznosu od 5% od ponudene ukupne dobavne cijene i to u gotovom novcu ili u vrednosnim papirima, kojima je u Kraljevini Jugoslaviji priznata jamčevna sposobnost.

Nadalje ima nudioc priložiti uverenje poreske vlasti da je uplatio porez za sve zakonom propisane rokove kao i uverenje o nadmetačkoj sposobnosti.

6. Kupovina plaća se za svaki dio dobavljene grade odmah čim odnosne šumske uprave potvrde uredni primitak grade i to za prvu polovinu grade $\frac{5}{10}$ njene vrednosti, a sav preostatak odmah nakon što šumske uprave potvrde primitak cjelokupne za svaku od njih određene grade.

7. Brzobjavne, valjano neobložene, nedostatno ili nikako biljegovane ponude, poslije ustanovljenog vremena predane, ne će se uzeti u obzir.

8. U ponudi valja izričito naglasiti, da su nudiocu svi dobavni uslovi poznati i da na iste bezuslovno pristaje.

9. Svi ostali jeftimbeni uslovi mogu se saznati za vreme uredovnih sati kod Direkcije šuma Brodske imovne općine u Vinkovcima i kod šumskih uprava u Trnjanima, Cerni, Vinkovcima, Otoku i Rajevomselu.

U V i n k o v c i m a, dne 23. septembra 1930.

Direkcija šuma Brodske imovne općine.

O G L A S.

Dupli šumski trukovi rabljeni, ali dobro usčuvani traže se. Ponude sa detaljnim opisom na administraciju lista pod »Dobro usčuvani«.

ZU KAUFEN

gesucht ein gebrauchter, jedoch gut erhaltener Venezan Gatter. — Angebote sind zu richten an die Redaktion des Blattes.

О Г Л А С.

ДРАЖБА ХРАСТОВИХ СТАБАЛА.

На основу ријешења Кр. банске управе савске бановине у Загребу од 9. септембра 1930. Бр. 67.819/1930. одржаће се на дан **23. октобра 1930. у 10 сати пре подне** у уреду **среског начелства у Вировитици** јавна писмена дражба 20.595 комада храстових стабала из шуме з. з. Сухопоље Табориште звана у п. о. Вировитица, 1 км од жељезничке станице Вировитица уз искљичну цијену од 506.579 динара, словима пет сто шет хиљада песто седамдесет девет динара. Продаје се све техничко и огријевно дрво. Понуде имају бити запечаћене и биљеговане са 100 дин. таксеће марке, те садржавати:

а) Презиме, име, обитавалиште нудиоца.

б) Точну ознаку дражбеног предмета т. ј. Понуда за 20.595 комада храстових стабала з. з. Сухопоље која ће се обдржавати 23. октобра 1930. код среског начелства у Вировитици.

в) Понуђену своту у бројевима и словима.

г) Изјаву, да су му дражбени увјети познати и да се истима безувјетно подвргава.

е) Понуду има понудиоц или опуномоћеник власторучно потписати и приложити 10% у име јамчевине од искљичне цијене у готовом или купиларно сигурним вриједносним папирима. Страни држављани 20% јамчевине.

Понуде се имају предати код среског начелства у Вировитици до 10 сати до подне. Брзојавне или касно стигле понуде неће се уважити, као и оне испод искљичне цијене.

Након отварања понуда вратити ће се јамчевине нудиоцима, док ће се досталницима јамчевина задржати на благајни среског начелства и изручити потврда о примљеној јамчевини.

Досталац је дужан одмах по обавјести одобрења дражбе положити на благајни среског начелства у Вировитици цијелу досталну своту, те ће му се купљена храстова стабла з. з. Сухопоље одмах предати у посјед, у сврху сјече, израде и извоза.

Досталац је дужан осим досталне своте положити 1% од досталне своте по таксеном закону на државни записник, 2% у готовом као допринос за фонд за пожумљивање, 2% у име банске таксе.

Поближи дражбени увјети стоје сваком на увид код среског шумског референта у Вировитици.

А. А.

Срески начелник: **Марчетић** в. р.

Šumska industrija

Filipa Deutsch a Sinovi

Vrhovčeva ulica 1 ZAGREB Telefon broj 30-47

Parna pilana u Turopolju.

Export najfinije hrastovine. Na skladištu ima velike količine potpuno suve brastove gradje svih dimenzija.

Utemeljeno godine 1860.

Utemeljeno godine 1860.

NAŠIČKA TVORNICA TANINA I PAROPILA

D. D.

Centrala Zagreb
Marulićev trg broj 18.

Parne pilane :

Gjurgjenovac, Ljeskovica, Andrijevi, Podgradci,
Karlovac, Zavidovići, Begovhan, Novoselec-Križ,
Dugoselo i Dolnja Lendava.

Tvornica tanina, parketa, bačava, pokućstva u
Gjurgjenovcu, tvornica škatulja i ljuštene robe
u Podgradcima, Impregnacija drva u Karlovcu.

Drvare : Zagreb, Osijek, Brod n/S.

ORIGINALNI GOEHLE
KOLOBROJI
ŠUMSKI ČERIĆI
PROMJERKE
DRAVNE I ŽELJEZNE

*
Popravljam Kolobroje
uz garanciju

*

Najbolji fabrikati
samo kod:

**IG. JUSTITZ
ZAGREB**

Praška ul. 8. - Telefon 5460.
Utemeljeno 1896.

Tražite;
Ilustrovani cijenik

Kr. prodaja baruta - Industrija oružja
BOROVNIK I VRBANIĆ
Zagreb, Jurišićeva ulica 9

Telefon
59-99

Telefon
59-99

Prodaja svakovrsnog oružja, municije i lovačkih potrepština

Obavlja svakovrsne popravke, koji spadaju u puškarsku struku,
kao i montiranje dalekozora

Vlastita tvornica pušaka u Borovlju (Ferlach)

Prodaja na veliko i na malo.

Књижница Југ. Шум. Удружења

Досада изашла издања:

- Бр. 1. Петровић: „Шуме и шумска привреда у
Македонији“ Дин 13—
- Бр. 2. Hufnagl-Veseli-Miletić: „Praktično uređivanje
šuma“ Din 20—
- Бр. 3. Манојловић Милан: „Методe уређења“ . . Дин 10—

У наклади Југосл. Шумарског Удружења штампано:

- Ružić: „Zakon o Šumama“ Din 50—
- Levaković: „Dendrometrija“ za članove „ 70—
- Nenadić: „Računanje vrijednosti šuma“ za članove „ 70—
- Угреновић: „Пола Столећа Шумарства“ Din 200—

Цијене се разумијевају без поштарине

Књиге се наручују код „Југословен-
ског Шумарског Удружења“
Загреб, Вукотиновићева улица бр. 2.

KRNDIJA

gospodarska i šumarska industrija d. d.
u Zagrebu

Uprava gospodarstva i šumarstva:
NAŠICE, SLAVONIJA.

Proizvodi i eksportira svekolike
gospodarske i šumske proizvode

Šumari!

Zar još uvijek niste upotpunili svoje biblioteke domaćim stručnim djelima?!

Tekući broj	Ime autora	Naslov knjige	Knjiga se nabavlja kod	Cijena je knjizi	
				Din	za studente šumarstva Din
1.	Jekih M. Jov.	Прилози ва Историју Шумарства у Србији	писца, Београд, Војводе Добрица 52.	60.—	
2.	Dr. A. Petračić	Uzgajanje šuma, I. dio	pisca, Zagreb, Vukotinovićeve 2.	100.—	
3.	Ing. V. Mihaldžić	Tablice za obračunavanje njemačke bačvarske robe	pisca, Garešnica (kraj Bjelovara)	50.—	40.—
4.	Dr. J. Balen	„O proredama“	pisca, Beograd, Novopazarska 49.	50.—	
5.	Dr. Đ. Nenadić	„Uređivanje šuma“	pisca, Zagreb, Vukotinovićeve 2.	150.—	120.—
6.	„	„Osnovi šumarstva“	„	80.—	60.—
7.	„	Šumarski kalendar“	„	25.—	20.—
8.	Dr. Ugrenović	„Zakoni i propisi o šumama i pilanama“.	Tipografska d. d. Zagreb	120.—	
9.	Veseli D. Drag.	Uzgajanje šuma	pisca, Sarajevo, Zagrebačka ul. 1.	30.—	25.—
10.	„	Заштита шума	„	30.—	25.—
11.	„	Упораба шума	„	40.—	35.—
12.	„	Дендрометрија	„	20.—	15.—
13.	„	Геодесија	„	40.—	35.—
14.	„	Кађење шумара и успр. жељезницама	„	15.—	12.—
15.	„	Sist. i nazivlje š. drvača i grmlja	„	10.—	8.—
16.	„	Повјесн. прѣгнѣ о шумама Босне и Херцеговине	„	15.—	12.—
17.	„	Sušenje naših čet. šuma	„	10.—	8.—
18.	Ing. Holl-Veseli	Osnovi opće botanike	„	10.—	8.—
19.	Dr. Ђ. Јовановић	Механичка прерада дрвета	писца, Београд, Милоша Позерца 23 и Загреб, Народна шума, Катанчићева улица.	50.—	
20.	Dr. M. Marinović	Privredni značaj lova u Jugoslaviji	pisca, Beograd, Kotež Neimar, Rejonska 45.	60.—	šumari i lovci 40.—

Upozorenje!

Na svojoj sjednici od 15. decembra 1929. stvorila je Glavna uprava J. Š. U. slijedeći zaključak:

„Kako bi se poduprli gg. autori stručnih šumarskih knjiga, štampati će J. Š. U. besplatno u Šumarskom Listu stalan oglas sviju izašlih stručnih knjiga. Pri tome će se napose označiti, gdje se pojedina knjiga može nabaviti i uz koju cijenu“.

Molimo gg. autore, koji se žele poslužiti takovim oglasom, da to izvole javiti što skorije tajništvu J. Š. U., Zagreb, Vukotinovićeve 2.